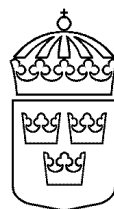

Riksdagens protokoll 1998/99:93

Fredagen den 7 maj

Kl. 9.00 – 11.36

Protokoll
1998/99:93

1 § Anmälan om fördröjda svar på interpellationer

Till riksdagen hade inkommit följande skrivelser:

Interpellation 1998/99:301

Till riksdagen

Interpellation 1998/99:301 av Roy Hansson (m) om jordbrukets kostnader och framtid.

Interpellationen kommer att besvaras måndagen den 31 maj 1999.

Skälet till dröjsmålet är bl.a. besök av Polens finansminister, deltagande i EU-nämnden, Ekofinrådsmöte.

Stockholm den 3 maj 1999

Bosse Ringholm

Interpellation 1998/99:317

Till riksdagen

Interpellation 1998/99:317 av Fredrik Reinfeldt (m) om plan för inträde i Euron.

Interpellationen kommer att besvaras måndagen den 31 maj 1999.

Skälet till dröjsmålet är bl.a. besök av Polens finansminister, deltagande i EU-nämnden, Ekofinrådsmöte.

Stockholm den 3 maj 1999

Bosse Ringholm

Interpellation 1998/99:322

Till riksdagen

Interpellation 1998/99:322 av Anne-Katrine Dunker (m) om räntor på skulden till staten.

Interpellationen kommer att besvaras måndagen den 31 maj 1999.

Skälet till dröjsmålet är bl.a. besök av Polens finansminister, deltagande i EU-nämnden, Ekofinrådsmöte.

Stockholm den 3 maj 1999

Bosse Ringholm

Interpellation 1998/99:340

Till riksdagen

Interpellation 1998/99:340 av Anne-Katrine Dunker (m) om alkoholskatten.

Interpellationen kommer att besvaras måndagen den 31 maj 1999.

Skälet till dröjsmålet är bl.a. besök av Polens finansminister, deltagande i EU-nämnden, Ekofinrådsmöte.

Stockholm den 3 maj 1999

Bosse Ringholm

Interpellation 1998/99:304

Till riksdagen

Interpellation 1998/99:304 av Sture Arnesson om äldrevården.

Interpellationen kommer att besvaras fredagen den 21 maj 1999.

Skälet till dröjsmålet är arbetsanhopning.

Stockholm den 3 maj 1999

Lars Engqvist

Interpellation 1998/99:287

Till riksdagen

Interpellation 1998/99:287 av Elver Jonsson om bilens roll ur ett konsumentperspektiv.

Interpellationen kommer att besvaras måndagen den 31 maj 1999.

Skälet till dröjsmålet är arbetsanhopning.

Stockholm den 4 maj 1999

Lars-Erik Lövdén

Interpellation 1998/99:302

Till riksdagen

Interpellation 1998/99:302 av Carl-Erik Skårman om kommunala bolags redovisning.

Interpellationen kommer att besvaras måndagen den 31 maj 1999.

Skälet till dröjsmålet är arbetsanhopning.

Stockholm den 4 maj 1999

Lars-Erik Lövdén

Interpellation 1998/99:331

Till riksdagen

Interpellation 1998/99:331 av Ulla-Britt Hagström om hyresmarknaden.

Interpellationen kommer att besvaras måndagen den 31 maj 1999.

Skälet till dröjsmålet är arbetsanhopning.

Stockholm den 4 maj 1999

Lars-Erik Lövdén

Anf. 1 Statsrådet MONA SAHLIN (s):

Fru talman! Lennart Beijer har frågat mig om vilka åtgärder regeringen avser att vidta för att få till stånd mer likartade förutsättningar mellan svenska och utländska arbetsplatser vid företagsnedläggelser.

Bakgrunden till frågan är att en del länder har regler som kan innebära att företag som lägger ned sin verksamhet kan bli skyldiga att betala skadestånd, avgångsvederlag eller annan kompensation till de anställda.

Det är riktigt att vi i Sverige inte har sådana regler. Jag anser inte heller att vi bör införa sådana regler nu. Det finns flera orsaker till detta.

För det första vill jag peka på att ökade kostnader för företagen vid nedläggningar skulle kunna utgöra hinder för en nödvändig strukturomvandling. På sikt är det inte bra för vare sig företag eller löntagare med regler som motverkar förnyelse av företagsstrukturen. Produktutvecklingen går hand i hand med tillväxt och lönsamhet som kommer alla till del: företagen, arbetstagarna och samhället i övrigt. Av det skälet vill jag ifrågasätta om det är rimligt att företag som helt lagligt lägger ned verksamheten skall ge dem som sägs upp särskild ersättning utöver uppsägningslönen.

För det andra hänvisar Lennart Beijer till ”dagens internationaliserade värld”. Ja, vi lever i en sådan alltmer internationell miljö, och de företag vi här talar om är sådana som har verksamhet i flera länder. Jag är övertygad om att de regler vi har i Sverige inte inbjuder oseriösa företag att etablera sig här. Sådana regler vill vi heller inte ha. Men vi bör inte heller skapa nya hinder för att företag etablerar sig i Sverige. Regler som innebär nya kostnader för företagen skulle kunna innebära att företag drar sig för att alls etablera sig i Sverige. Det vore i sig en förlust för oss alla.

För det tredje – och kanske framför allt: Bästa sättet att undvika att företag flyttar eller läggs ned är att vi även i fortsättningen satsar på sådant som har stor betydelse för företagen, t.ex. arbetstagarnas kompetens, arbetsmiljön, skatter, ett företagsvänligt klimat i allmänhet, ett väl utvecklat samarbete mellan myndigheter, kommuner och företag och en god samhällelig infrastruktur med väl fungerande omsorg, skolor och annat. Den aktiva arbetsmarknadspolitiken – med arbetsmarknadsutbildning och annan kompetenshöjning – är ett viktigt komplement.

Låt mig till sist säga att regeringen är väl medveten om att företagsnedläggelser och utflyttningar till andra länder kan vara ett problem. Vi följer därför noga utvecklingen. Och jag vill gärna påminna om en viktig sak. Även om vi haft några uppmärksammade företagsnedläggelser under senare tid, så ökar sysselsättningen nu i Sverige med ca 100 000 personer per år – netto!

Anf. 2 LENNART BEIJER (v):

Fru talman! Jag vill först tacka för svaret. Jag tycker att det ändå visar att statsrådet har väldigt klart för sig vilken situation som här tas upp. Jag vill också passa på att stryka under att hela tanken med det svenska systemet för att klara omställningar och företagsförändringar är riktig och har varit riktig.

*Svar på
interpellationer*

Men det har uppkommit en ny situation som kanske inte är tillräckligt uppmärksammad. Om man ser på Ericssons fabrik i Norrköping eller – som jag kanske ännu bättre känner till – Hawkers batterifabrik i Hultsfred är det uppenbart att det är någonting nytt som har kommit in bland de problem som vi har att handskas med när det gäller sådana här frågor.

Vad gäller de lokala platscheferna på företag i Sverige – jag trodde inte tidigare att det var på det här sättet, men tydligen är det så – blir de uppringda av sina utländska högre chefer vid förändringar inom koncernen i samband med att de senare också ringer runt till sina företag i Europa. Man ringer alltså till den svenska företagsledningen och frågar: Vad kostar det oss när vi har lagt ned i Sverige?

Då har man alltså räknat med att man har sex månaders varseltid och att man utnyttjar den tiden på olika sätt. Den svenske chefen är då väldigt oförstående först och säger: Ja, kostnaden är si och så, det har vi redan talat om.

Ja, men vad kostar det från den dagen då vi har lagt ned? blir frågan. Och då kommer det ju till sist fram att i Sverige har vi inga sådana kostnader.

Detta innebär alltså att företag i Sverige – som kanske har mycket god lönsamhet, som kanske tycker och också har bevisat att de är mycket effektiva och ligger långt fram vad gäller teknikutveckling m.m., företag som kanske är bäst i hela koncernen – ändå, i slutmomentet när företagsledningen gör sina kalkyler, visar sig vara den fabrik man lägger ned, därför att det kanske kostar 50–100 miljoner mera att lägga ned en sämre fabrik i Belgien, Tyskland eller Italien.

Vad gäller den här problematiken tycker jag att det är någonting som är fel om en strukturomvandling får den konsekvensen att den bästa anläggningen läggs ned. Löntagarna i Sverige har ju vant sig vid att vi skall strukturera om och att vi skall lägga ned fabriker som inte är lönsamma och inte fungerar, men i det här fallet är det ju precis tvärtom, och det är därför som jag ändå undrar om vi inte måste göra någonting för att få samma konkurrensförutsättningar för de svenska företagen som för de företag som ligger i andra delar av Europa.

Anf. 3 Statsrådet MONA SAHLIN (s):

Fru talman! Man kanske skall vara lite försiktig när man ställer frågan så allmänt som Lennart Beijer gjorde nu, därför att jag kan tänka mig ett antal andra saker som företag skulle vilja nämna om man sade: Nu skall allt det vi nu kallar konkurrensförutsättningar vara exakt lika i alla länder över hela Europa.

Men jag vill ändå ge Lennart Beijer rätt i själva grundfrågeställningen som ju handlar om att någonting nytt, som han uttryckte det, har kommit in. Det är sant, men kanske också en upprepning av den förändring som har skett av företagsstrukturen under många årtionden i Europa. Vi får ju allt färre s.k. nationella företag. Allt fler av företagen har verksamhet i flera länder, och ägarstrukturen blir ju också mycket mer internationell eller åtminstone europeisk.

Frågan är om strukturomvandlingarna skall ske på ett sådant sätt att det är den starkaste och mest livskraftiga delen av företaget som blir kvar. Det är den frågeställningen som Lennart Beijer mycket riktigt för fram.

En sak som han inte nämnde som jag tycker att man kan föra in i diskussionen är hur viktigt det är att det vi allmänt kan kalla löntagarnas rättigheter blir starkare i Europa. Vi skall använda EU och vårt medlemskap där för att se till att villkoren blir mer likvärdiga också över de nationella gränserna. Det är en frågeställning som har vuxit sig mycket starkare i Europa de senaste åren.

Alltfler länder ser nu nackdelarna med det man kallar dumpningen. Man jagar de egna kostnaderna allt längre ned för att dra till sig företag från andra delar av Europa. I stället borde tillväxtpolitiken handla om hur vi bygger upp så bra förutsättningar i vårt eget land att våra företag både stannar och växer sig starkare.

Med de tilläggen vill jag betona att vi ser mycket noga på den här frågeställningen. Men jag tror att just den europeiska dimensionen borde spela en större roll när vi söker lösningar.

Anf. 4 LENNART BEIJER (v):

Fru talman! Till den delen håller jag med. Det är klart att vi måste få en situation där de fackliga rättigheterna, förhandlingsrättigheter och annat som vi är vana vid i Sverige, blir lika vanliga i hela Europa. Här har naturligtvis fackligt samarbete avgörande betydelse.

Jag vill ändå återkomma till att vi tycker att den svenska modellen har varit riktig och fortfarande är riktig. Naturligtvis skulle man önska sig att Tyskland, Belgien, Italien m.fl. ändrade sina regler till att bli mer jämförbara med våra egna. Men det låter ändå något osannolikt att man skulle klara det åtminstone under den närmaste tiden.

Det vore rimligt att svenska företag behandlas på samma sätt som exempelvis i Tyskland. Jag är lite rädd för att den internationaliserade ekonomin gör att vi får fler fall där man sitter och kalkylerar och kommer fram till att det blir billigast att lägga ned den svenska fabriken. Om den utvecklingen fortsätter, kan då statsrådet tänka sig att vidta ytterligare åtgärder?

Anf. 5 Statsrådet MONA SAHLIN (s):

Fru talman! Jag har all respekt för att bakgrunden till frågeställningen är mycket viktig, och det har jag också betonat i mitt svar och i det inlägg jag hade tidigare. Men om det nu ställs en rak fråga: Skulle vi vara beredda att också i Sverige göra det dyrare med regler, avgifter och annat att lägga ned att lägga ned verksamhet i Sverige? är mitt svar nej. Jag är ändå övertygad om att det i längden betyder att det blir svårare att få företag att etablera sig i Sverige.

Med det mycket goda företagsklimatet i Sverige med den enorma tillväxt vi nu har i och med att utländskt kapital kommer hit och företagen växer tror jag ändå att det är det vi i första hand skall fortsätta att utveckla. Vi skall titta på våra egna skatter och våra egna kompetensmöjligheter men inte ge oss in på det som jag menar på lång sikt gör oss alla till förlorare.

Svaret på den raka frågan är: Jag är inte beredd att fördyra för företagen att lägga ned. Det tror jag skadar Sverige i längden.

Anf. 6 LENNART BEIJER (v):

Fru talman! Jag tycker att det är bra om man har en offensiv inställning. Naturligtvis vill jag vidta andra åtgärder än att fördyra för de svenska företagen. Men här kan det också handla om att förändra så att våra konkurrentländer får ungefär samma regler i detta avseende.

I riksdagen diskuteras väldigt ofta vilka åtgärder som skall vidtas för att öka sysselsättningen och minska den förödande arbetslösheten. Från våra borgerliga kolleger hör vi gång på gång att enda sättet att klara det är att sänka skatterna för företag och höginkomsttagare. Att försämra de arbetsrättsliga reglerna verkar också vara väldigt viktigt. Man vill vidta olika sådana åtgärder för att få fart på företagsamheten.

Om man tittar på de senaste större företagsnedläggningarna här i landet visar det sig att det inte beror på arbetsrätt, skatter eller dubbelbeskattning. Det beror faktiskt på sådana saker som missriktade EU-bidrag, att våra regler i Sverige är annorlunda än i övriga Europa och att det är billigare att lägga ned företag här. Det kan också vara sådana saker som att övriga länder i Europa och i OECD subventionerar sin varvsindustri, vilket vi inte gör i Sverige.

Det här visar ändå att det finns andra frågor som är viktiga. Det är också lite av den anledningen som jag försöker lyfta detta. Det finns andra problem än skatter och arbetsrätt som tydligen är mycket allvarligare när det gäller företagens nedläggelser i det här landet. Jag vill annars tacka så mycket för svaret.

Överläggningen var härmed avslutad.

3 § Svar på interpellation 1998/99:252 om Patent- och registreringsverket

Anf. 7 Statsrådet MONA SAHLIN (s):

Fru talman! Jan-Evert Rådström har frågat handelsminister Leif Pagrotsky vad han avser att göra för att minska handläggningstiderna hos varumärkesavdelningen vid Patent- och registreringsverket, PRV, och vad regeringen avser att göra för att rätta till den felaktiga bedömningen av resurser så att inte fler företag utsätts för problem. Arbetet inom regeringen är så fördelat att det är jag som skall svara på interpellationen.

Regeringen beslöt som bekant i april 1997 av regionalpolitiska skäl att utlokalisera varumärkesavdelningen vid PRV till Söderhamn.

Regeringen vidtog i samband med detta ett antal åtgärder för att förhindra negativa konsekvenser för verksamheterna vid varumärkesavdelningen.

PRV tilldelades extra medel för bl.a. dubbelbemanning och utbildning för att produktionen skulle kunna hålla en god kvalitet och för att handläggningstiderna skulle kunna hållas korta under den tid som flytten skedde och därefter. Organisationen förstärktes med fem extra handläggare i direkt samband med flytten, och året därefter tog man in visstidsanställd personal för att ytterligare öka handläggningsskapaciteten och därmed minska de negativa konsekvenserna för de sökande. Utöver detta har varumärkesavdelningen ett övertidsuttag för all personal som ligger

på 8–10 % vilket motsvarar 6–7 årsanställda. Olika former av stimulan-
såtgärder för att öka handläggningskapaciteten har också införts.

Trots dessa åtgärder har vissa problem gjort att varumärkesavdel-
ningen hittills inte till fullo lyckats hålla handläggningstiderna för varu-
märken på den nivå som vi alla eftersträvar. Det finns några orsaker till
detta.

Sveriges tillträde till det s.k. Madridprotokollet har inneburit att de in-
ternationella ansökningarna har ökat i en grad som vida överstiger vad
som förväntades. Detta är i sig positivt men anstränger handläggnings-
kapaciteten vid varumärkesavdelningen.

EU:s varumärkesmyndighet OHIM startade sin verksamhet under
1996 med en förväntad volym om ca 15 000 ansökningar per år. Det har
dock nu visat sig att volymerna har kommit att ligga på 40 000–45 000
ansökningar per år. I varumärkesavdelningens uppdrag ligger att lämna
en granskningsrapport för var och en av dessa ansökningar. Det har för-
stås tagit stora resurser i anspråk.

Jag anser liksom frågeställaren att det är mycket viktigt att handlägg-
ningen för registrering av varumärken inte tar så lång tid att det blir ett
bekymmer för företagen. I regleringsbrevet för PRV har regeringen angi-
vit att beslut i nationella varumärkesansökningar skall meddelas inom i
genomsnitt tio månader. Jag har fått information om att verket har pro-
blem med att uppfylla detta krav.

Vid varumärkesavdelningen genomförs därför under mars–juni i år en
särskild avarbetningsinsats på övertid med sikte på att samtliga under
1997 ingivna varumärkesansökningar skall ha bedömts under denna
period. Dessutom kommer man att anställa ytterligare personer.

Med de insatser som tidigare gjorts och de insatser som nu pågår räk-
nar jag med att de tio månader som är satta som riktmärke kan uppnås i
år. Det är mycket viktigt särskilt för de små företagen att det verkligen
blir på detta sätt. Det är också i förlängningen av betydelse för tillverk-
ningen och jobben och förstås för tillväxten. Bedömningen att tio måna-
der för beslut i varumärkesärenden kommer att uppnås under 1999 görs
nu av ledningen vid PRV. Regeringen kommer att noga följa utveckling-
en vid Varumärkesbyrån för att kunna vidta ytterligare åtgärder om teck-
en finns på att den gjorda bedömningen inte håller.

PRV arbetar med ett antal utvecklingsprojekt som skall skapa ett mo-
dernt IT-stöd och därmed mycket effektivare rutiner och system. Detta
arbete innebär på sikt att de genomsnittliga handläggningstider som rege-
ringen ställer krav på i dag kan och bör förkortas ytterligare.

Anf. 8 JAN-EVERT RÅDHSTRÖM (m):

Fru talman! Jag vill tacka statsrådet Sahlin för svaret. När jag fick
höra inledningen kände jag att nu kommer det verkligen att hända något
positivt på företagarområdet. Jag läser i svaret att statsrådet, liksom jag,
anser att det är mycket viktigt att handläggningstiden för registrering av
varumärken inte tar så lång tid att det blir ett bekymmer. Det känns bra.
Men tyvärr, ju längre jag läser i svaret, desto mer avtar den glädjen.

Statsrådet konstaterar att det står i regleringsbrevet till PRV att hand-
läggningstiden inte skall överskrida tio månader. Varför skall då svenska
företag behöva acceptera att det tar 20 månader? Sverige behöver ju så
väl nytt företagande. 20 månader är nästan två år.

Fru talman! Jag skulle faktiskt vilja påstå att det är frågan om en skandal mot svenskt företagande och de nya idéer som vårt land så väl behöver. Man kan inte vänta tills arbetet har lagts i stora högar på PRV, utan det krävs handling redan när man ser tendenser till att det börjar bära åt fel håll. Sådana tendenser såg man redan 1997.

Fru talman! Det står i svaret att nu skall man ta tag i ärenden som har legat sedan 1997. Då måste man ställa sig frågan om man verkligen kan vara nöjd med detta. Det kan betyda ärenden från januari 1997, alltså ärenden som är uppemot 30 månader gamla. Om man vill försöka att se lite ljusare på tillvaron kan man drista sig till att säga att det är ärenden från december 1997, men de är faktiskt 18 månader gamla. Detta skall vara det angivna målet för det första halvåret 1999.

Både jag och statsrådet har sett ett antal fall i medierna där företagare är förtvivlade över att det inte får sina ärenden behandlade. Visserligen sägs det här och nu att man tror att det kommer att bli bättre, men ett företag som har väntat i nästan två år känner ingen större glädje inför det beskedet.

Det är, precis som statsrådet säger, en fråga som måste lösas. Den är mycket viktig, särskilt för de små företagen. Den har dessutom stor betydelse för tillverkning och jobb och därmed för tillväxten. Vi ser alla problemen, men alltför lite görs.

Fru talman! Jag vill gärna få ett förtydligande från statsrådet på en punkt i svaret. Statsrådet säger att regeringen noga kommer att följa utvecklingen och vidta ytterligare åtgärder om tecken finns på att den gjorda bedömningen inte håller. Vilka ytterligare åtgärder avser statsrådet att vidta om ansökningshögarna inte minskar? Och när kommer dessa?

Som statsrådet givetvis förstår, tvivlar jag mycket starkt på att man kommer att klara en handläggningstid på tio månader. Jag vill ändå fråga statsrådet när den dagen eventuellt kommer då vi når ned till en handläggningstid på tio månader för varumärkesregistrering. Anser statsrådet att vi skall var nöjda med tio månader? Är det detta som vi skall ge som budskap till det svenska näringslivet, eller kan ambitionen höjas ytterligare?

Anf. 9 Statsrådet MONA SAHLIN (s):

Fru talman! Först vill jag verkligen betona att PRV fortfarande sliter med effekterna av flytten till Söderhamn. Vi får inte ge bilden av att det är ett allmänt slappt och segt arbete som görs på varumärkesenheten. Så är det verkligen inte. De sliter och har stor kompetens, men de har också behövt och krävt att få större resurser och möjligheter för att komma i kapp. I mitt svar har jag också redogjort för saker som har skett under den här perioden. Det handlar om förändrade regler i EU som har inneburit drastiskt förändrade arbetsvillkor för den här enheten.

Men hur som helst är sluteffekten ändå inte acceptabel. Det är precis som frågeställaren säger ett stort problem för små företag, för tillväxt, och därmed för Sverige som nation, om det tar så lång tid som det nu gör. Jag hoppas att frågeställaren också lyssnade och hörde att jag inte bara sade att man nu bör ta tag i detta. Jag redovisade också hur man redan nu jobbar med extra resurser för att beta av högarna och under detta år komma ned till en handläggningstid på tio månader.

Jag vill göra det förtydligande som frågeställaren önskade. Om regeringen vid sin uppföljning, som ju sker hela tiden nu under våren, skulle finna minsta tecken på att handläggningstiden inte förkortas på önskat sätt, kommer vi att vidta ytterligare åtgärder. Detta är inte bara något som jag står här och säger. Detta skall ske. Frågeställaren frågar när vi skall göra den här bedömningen. Jag tycker att vi måste göra den bedömningen innan sommaren.

Den sista frågan var: Nöjer sig statsrådet med de tio månaderna? Då vill jag återigen betona det jag sade allra sist i svaret, nämligen att på sikt måste de genomsnittliga handläggningstider som regeringen ställer krav på i dag förkortas ytterligare. Men för att vara realistiskt handlar det nu om att säkerställa att en handläggningstid på tio månader verkligen uppnås i år. Sedan får vi höja målet. Det är småföretagen värda.

Anf. 10 JAN-EVERT RÅDHSTRÖM (m):

Fru talman! Det var ju trots allt ett besked vi får här om att ni skall se på det före semestern. Men faktum kvarstår att det är 1997 års ärenden som man nu skall försöka klara av. Jag skulle gärna vilja ha ett besked av statsrådet om att vi redan nu skall vidta ännu större åtgärder. Det är faktiskt 1997 års ärenden som man skall försöka klara av. Vi kommer att ha 1998 års ärenden liggande, och naturligtvis kommer vi också att ha 1999 års ärenden liggande. Detta är ju inte tillfyllest. Vi behöver inte vänta ända fram till semestern. Det är ju, precis som statsrådet säger, 1997 års ärenden som man skall försöka beta av nu. Frågan kvarstår alltså.

Jag skulle också vilja ta upp Madridavtalet. Det påtalas att det har gett stora problem. Det är naturligtvis positivt att det kommer in en mängd ansökningar. Men det var ju en särskild avdelning på Patent- och registreringsverket som handlade dessa ärenden. Det gavs ju särskilda resurser till detta. Det skulle inte belasta den ordinarie varumärkeshanteringen. Trots att de fick resurser till det har PRV inte klarat av den ordinarie situationen.

Jag skulle vilja höra statsrådets synpunkter på att vi redan har en situation där vi inte kommer att klara av detta. Detta grundar jag på det svar jag har fått. Det står faktiskt i svaret.

Anf. 11 Statsrådet MONA SAHLIN (s):

Fru talman! Vi är rörande överens. Men jag vill bara betona en sak. Jag läser upp en mening i mitt svar: "Med de insatser som tidigare har gjorts och de insatser som nu pågår och planeras räknar jag med att de tio månader som är satta som riktmärke för beslut i varumärkesärenden kan uppnås under år 1999." Vi talar inte bara om att nu beta av en gammal hög utan också om att under detta år uppnå det krav som regeringen ställer på PRV, dvs. tio månader för beslut. Det är också den bedömning som PRV:s ledning nu gör, precis som det står i svaret.

Dessutom har jag nu lagt till att om vi skulle få signaler innan sommaren om att detta inte räcker kommer regeringen inte att sitta passiv utan också agera.

För att kunna fullgöra dessa uppgifter behövs ju både utbildning och mycket kvalificerad erfarenhet. Det är ett mycket kvalificerat jobb vi talar om. Det har också gjorts att det har krävts tid för att bygga upp denna

kapacitet. Belastning på andra enheter inom verket har också betytt en ökad arbetsbörda för varumärkesenheten.

Men jag följer detta med stor uppmärksamhet. Jag kommer att göra det som krävs för att företagen nu skall ha rätt att få svar inom tio månader, och sedan skall vi flytta den ribban nedåt.

Anf. 12 JAN-EVERT RÅDHSTRÖM (m):

Fru talman! Jag förstår att statsrådet vill inrikta sig på de första sex månaderna. Det är alldeles riktigt att man försöker få bort 1997 års ärenden nu fram till halvårsskiftet.

Men faktum kvarstår. Mer än ett och ett halvt års ärenden kommer därefter att ligga kvar. Signalerna finns. Jag kommer i likhet med statsrådet naturligtvis att noggrant följa denna utveckling. Tyvärr måste jag ännu en gång påtala att jag kanske upplevs som en dysterkvist som Rosengren, din kollega, sade till mig en gång. Men jag finner skäl till att vara en dysterkvist. Jag har åtminstone den förmågan att jag ser tillbaka i tiden och drar lärdom av detta.

Vi får hoppas att statsrådet bevakar detta noggrant. Men under tiden som dessa ärenden ligger på hög försvinner företag, idéer från vårt land. Det är precis det som var i den tidigare interpellationsdebatten. Det är det som är grunden till att jag har ställt den här interpellationen. Jag kan inte stillasittande se på när idéer, företag och jobb försvinner från landet på grund av att PRV inte får och inte kan hantera sina ärenden med rätt resurser.

Överläggningen var härmed avslutad.

4 § Svar på interpellation 1998/99:274 om industriella utvecklingscentra

Anf. 13 Statsrådet MONA SAHLIN (s):

Fru talman! Maria Larsson har frågat om när, vid vilken tidpunkt, som regeringen avser lämna besked till IUC om vilka ekonomiska förutsättningar som gäller för nästa år och, vidare, om regeringen avser ge de nuvarande elva IUC ekonomiskt stöd i liknande omfattning som i dag, samt, slutligen, på vilka sätt regeringen avser verka för att utbyggnaden av IUC skall fortsätta inom fler branscher och på fler orter.

Jag har tidigare i år, den 24 januari, delvis besvarat de ställda frågorna. Vidare anges i regeringens vårproposition (prop. 1998/99:100) att det inom utgiftsområde 24 Näringsliv skall avsättas resurser för att säkerställa och utveckla tillgången på teknik- och kunskapsöverföring från bl.a. högskolorna till små- och medelstora företag. IUC-verksamheten utgör ett bland många instrument i detta sammanhang.

Jag kommer att återkomma till IUC före utgången av juni.

Fru talman! Jag har därmed besvarat de av Maria Larsson ställda frågorna.

Anf. 14 MARIA LARSSON (kd):

Fru talman! Jag vill tacka statsrådet för svaret. Det var kort och kärnfullt, men inte så innehållsrikt och belysande som jag hade hoppats på.

Det är inte så länge sedan vi möttes här, statsrådet och jag, i en interpellationsdebatt just för att diskutera kring industriella utvecklingscentra. Det var efter det att jag hade letat i höstens budgetproposition och inte kunde hitta någon skrivning om IUC:s fortsatta framtid, trots att man var inne på tredje och sista året i den beslutade satsningen.

I januari möttes vi här för debatt efter det att en oberoende utvärdering om IUC hade gjorts. Den hade nyligen kommit ut, och statsrådet lovade då att återkomma till vad den utvärderingen sade henne om den fortsatta satsningen. Jag är i dag idel öra för att höra statsrådets kommentarer utifrån den utvärderingen.

Vid detta tillfälle sade statsrådet också att förslag om IUC:s fortsatta framtid skulle komma i VÅP:en. Med VÅP:en i hand kan jag konstatera att det ingenting står om IUC.

Hur kommer det sig, Mona Sahlin, att det utlovade beskedet inte kom? Är förklaringen så enkel att det helt enkelt blev bortglömt i budgetförhandlingen? Eller finns det andra intressen som verkar i motsatt riktning? Med tanke på statsrådets uttalande och löfte att ha med det i VÅP:en tycker jag att detta löftesbrott faktiskt tarvar en förklaring här i dag.

Är det så att pengarna ingår i de 800 miljoner som skall räcka till näringspolitik just under den rubrik som statsrådet nämnde? Men i den påsen skall ju också en hel del annat godis rymmas. Alltså, fråga två: Varför fanns det inget uttalande om IUC i VÅP:en heller?

Anf. 15 Statsrådet MONA SAHLIN (s):

Fru talman! Jag kan garantera att IUC inte har glömts bort vare sig i budgetförhandlingarna eller nu. Om inte annat ser man själv till det. Man är nämligen mycket aktiv. Det är faktiskt också så, även om frågeställaren kanske inte tror på mitt ord, att det lite är av omsorg om hela detta spännande verksamhetsområde som vi nu tar det i den här ordningen.

IUC är exempel på en helt ny form av politiskt verktyg för att utveckla och stärka branscher och hitta samverkan mellan små och stora företag. Jag känner, för att uttrycka mig milt, en väldigt stor entusiasm inför detta.

Sedan vi diskuterade här i kammaren senast har det hänt en del. Vi har utvärderingen, som fanns redan tidigare och som är mycket god. Jag har också tagit emot flera uppvaktningar om nya branscher som nu vill använda IUC som verksamhetsform. Det tycker jag är spännande, för det visar att en gammal traditionell industri som trä vill använda den här formen, liksom en alldeles ny och spännande industri som musik. Det säger en del om spännvidden och möjligheterna som finns i IUC-konceptet.

Dessutom går vi just nu igenom alla tillväxtavtal som länen har kommit in med. Där finns IUC med i väldigt många områden och nämns på ett mycket positivt sätt av många län.

För att kunna ta hela detta grepp och för att kunna göra rätt bedömningar, när vi nu skall se hur vi skall få branscher och småföretag att

växa på rätt sätt, har jag tagit ytterligare tid på mig. Men som sagt, det är inte av glömska utan av omsorg om detta spännande projekt.

Anf. 16 MARIA LARSSON (kd):

Fru talman! Jag tackar statsrådet för entusiasmen. Det är också den entusiasm som jag känner. Flertalet IUC har en väldig växtkraft och bärkraft in i framtiden. De kan vara en stor resurs för att de små och medelstora företagen skall få hjälp med den produktutveckling och den kompetensutveckling som de inte alltid själva förmår. Därvidlag är vi fullständigt överens. Det gläder mig. Jag hoppas att jag kan lita på statsrådets ord.

Det som bekymrar mig lite är hänvisningen till tillväxtavtalen. Där finns ju inga nya pengar, utan där är det pengar som skall omfördelas inom systemen. IUC-satsningen har tidigare utgjorts av en ny direkt satsning, direkt ur statskassan. Är det då andra saker inom regionerna som skall stryka på foten är jag kanske inte lika positiv. Det kanske statsrådet kan återkomma till och utveckla närmare.

Jag noterar ändå att jag inte är riktigt tillfreds. Det förhållande som nu är, är inte bra. Det framgår av min interpellation att det är ganska stora bekymmer just nu i dag för de befintliga IUC att planera sin verksamhet för år 2000. Inget av våra elva IUC har ju i dagsläget egen bärkraft, även om flertalet har stora utsikter att bli självbärande ekonomiskt redan inom något år när produkter börjar generera royalties tillbaka till IUC.

I dag lever IUC i ett vakuum. På Gnosjö IUC funderar man som bäst på om man skall säga upp personal eller inte. Det finns ju som bekant uppsägningstider att ta hänsyn till. Regeringen är väldigt sent ute i den här frågan, och jag tycker att det är lite nonchalant att hantera frågan på det här sättet.

Nu har statsrådet gett ett nytt löfte i svaret på interpellationen. "Jag kommer att återkomma till IUC innan utgången av juni", står det.

Eftersom jag nu är betydligt mer misstänksam mot statsrådets löften än tidigare vill jag ha svar på följande frågor:

Vad exakt är det som vi får veta i juni? Får vi svar på om det avsätts pengar specialdestinerade till IUC, eller inte? Får vi i så fall svar på hur mycket pengar det är fråga om och hur de skall fördelas? Är det enbart nya satsningar som skall göras, eller kommer de gamla IUC:na att få fortsatt stöd? Kommer nya branscher i fråga? På vilket sätt kommer svaret att meddelas?

Anf. 17 Statsrådet MONA SAHLIN (s):

Fru talman! Först vill jag bara betona varför jag tog upp tillväxtavtalen som ett exempel. Jag blev lite bekymrad över Maria Larssons sätt att svara på det.

Tillväxtavtalen är bl.a. ett exempel på att vi måste forma en ny politik för hur regioner och branscher skall växa. Vi måste använda alla de miljarder som kallas det regionala tillväxtkapitalet på ett mycket bättre och mer förankrat sätt, med större samordning och även större möjligheter att regionalt påverka och fatta beslut.

I detta arbete har många av länen funnit att IUC är ett alldeles utmärkt verktyg. Men man måste inte automatiskt varje gång en ny politik skall formas tala om nya pengar, utan man måste ha förmågan, orken och

modet att säga: Det här är nytt och spännande – låt oss ompröva det som är gammalt och icke spännande.

Detta är alltså mitt sätt att betona varför IUC för mig är så viktiga. De är det nya, det spännande, och kräver en fundering över vilken roll staten tidigare har haft i den här formen av projekt.

Det ställdes vidare frågor om hur, när och vilka pengar, exakt vad och i vilket sammanhang. Jag säger nu en gång till att jag avser att komma med besked i juni. Det betyder att jag skall göra just det, inte att jag i juni här i riksdagen kommer att säga: Jag kommer nog med besked i augusti eller i november. Det blir ett besked om hur regeringen nu ser på framtiden både för de existerande IUC:na och för de nya branscher som nu har gjort uppvaktningar och lämnat in ansökningar om att få ingå.

På vilket sätt det skall ske kan jag inte svara på i dag, men jag lovar att både IUC och Maria Larsson liksom riksdagen i övrigt kommer att få den informationen.

Anf. 18 MARIA LARSSON (kd):

Fru talman! Det här beskedet lugnar mig kanske inte. Om beskedet i juni skulle bli att detta får lösas via tillväxtavtalen, kvarstår de befintliga IUC:nas problem hur de skall göra med sin befintliga personal och hur de skall satsa för år 2000. Då skjuter man upp beslutet ännu en tid.

Jag fick inget svar på mina frågor om vad beskedet kommer att innebära. Jag hoppas att jag kan få ett förtydligande på den punkten.

Just nu är Tyskland ordförandeland i EU, och man har där tagit initiativ till ett forum för små och medelstora företag, ett arrangemang som går av stapeln i Leipzig den 20 maj. Frågeställningarna blir där: Vad gör EU:s länder för att främja tillväxt? Hur skall vi jobba lokalt och regionalt för att främja produktutveckling? Man har från EU utsett IUC i Gnosjö att presentera IUC-verksamheten som ett av de bästa svaren på dessa frågor.

Det här är oerhört glädjande och indikerar precis det som Mona Sahlin och jag är synnerligen överens om, nämligen att IUC är en framtidsmöjlighet som kan skapa många nya jobb i sin efterföljd. Det är därför som jag står här i dag och slåss för denna verksamhet. Jag tycker att det vore bra om vi kunde få ett klargörande, så att de befintliga IUC som i dag lever i ett vakuum kan få möjlighet att planera sin verksamhet i god tid. Det räcker inte med ett besked som kommer så sent att man kanske redan har hunnit göra sig av med personal som behövs för produktutveckling.

Jag vet inte riktigt vad de som nu skall åka ned till Leipzig och presentera sin verksamhet skall säga. Skall de säga: Så här gör vi i Sverige. Eller skall de säga: Så här har vi gjort i Sverige, men nu är det slut med det.

Det hade som sagt varit bra med ett något mer belysande svar i dag, men jag vill tacka statsrådet, och jag hoppas att vi fortsätter vår gemensamma strävan för att bygga upp IUC:nas verksamhet.

Anf. 19 Statsrådet MONA SAHLIN (s):

Fru talman! Jag vill bara kort betona att anledningen till att jag nämner tillväxtavtalen inte är att jag vill knuffa över frågan eller krypa bort från svaret för den. Det var bara ett exempel på det engagemang som

IUC har väckt ute i länen, det stöd som finns för IUC och den plats som IUC enligt länen har i tillväxtarbetet för framtiden.

Det besked som regeringen skall lämna i juni kommer alltså inte att handla om att gömma detta i de avtal som skall diskuteras fram med länen under hösten. Jag hoppas att jag därmed har förtydligat mig på den punkten. Det är roligt att man skall åka ned till Tyskland. Jag lovar som sagt ett snart besked om hur vi ser på IUC:na, i juni.

Överläggningen var härmed avslutad.

5 § Svar på interpellation 1998/99:228 om mönstringsförfarandet

Anf. 20 Försvarsminister BJÖRN VON SYDOW (s):

Fru talman! Amanda Grönlund har frågat hur regeringen avser att hantera mönstrings- och inskrivningsförfarandet av totalförsvarspliktiga i samband med totalförsvarets omstrukturering.

Amanda Grönlund påpekar i sin interpellation att försvarsuppgörelsen mellan Socialdemokraterna och Centerpartiet kommer att innebära reduktioner av utbildningsvolymerna av totalförsvarspliktiga för de kommande åren.

Totalförsvarets pliktverk har i en skrivelse till regeringen den 23 februari 1999 inkommit med förslag till lagändringar som innebär vissa förenklingar av inskrivningsbesluten. Skrivelsen har behandlats av regeringen i propositionen 1998/99:74 *Förändrad omvärld – omdanad försvar*. I propositionen konstaterades att de problem som Totalförsvarets pliktverk tog upp kan hanteras inom ramen för gällande bestämmelser.

De bestämmelser angående mönstring som gäller i dag har till stor del fått den utformning de har med hänsyn till den enskilde. Min uppfattning är att ett förändrat mönstringsförfarande bör utredas ordentligt innan beslut tas i denna fråga. Den nu arbetande Pliktutredningen har som en av sina uppgifter att se över mönstrings- och inskrivningssystemet. Utredningen skall presentera sitt betänkande i februari år 2000.

Regeringskansliet (Försvarsdepartementet) har i sina återkommande dialoger med Totalförsvarets pliktverk påpekat vikten av att myndigheten ger en fullständig information till de mönstrande om att inskrivningsbesluten kan komma att ändras på grund av förändringar i både krigs- och grundorganisationen. Om de mönstrande är medvetna om detta så är jag övertygad om att graden av förståelse för eventuella förändrade inskrivningsbeslut kommer att vara större. Många har redan mönstrat och skrivits in mot befattningar som kommer att försvinna och kommer då att få ett ändrat inskrivningsbeslut. Problemet kommer att kvarstå endast under en kortare period.

Regeringen kommer i slutet av året att till riksdagen lämna förslag till en ändrad krigs- respektive grundorganisation. Totalförsvarets pliktverk har uppgivit att så fort förslaget är lämnat kommer det att ta hänsyn till vad som föreslagits vid den fortsatta mönstringen.

Anf. 21 AMANDA GRÖNLUND (kd):

Fru talman! Först vill jag tacka ministern för svaret på min interpellation. Jag tycker att det är viktigt att uppmärksamma de unga män och kvinnor som gör sin totalförsvarsplikt. De gör en förtjänstfull insats för vårt land.

Vi som står bakom den lagstiftning som gör anspråk på deras tid och på deras engagemang har ett speciellt ansvar för deras situation, och vi kan inte behandla människor hur som helst.

Det är viktigt att klara besked ges för att den enskilde så tidigt som möjligt skall kunna planera sin framtid. Det är ju redan i dag lagreglerat att man vid mönstringstillfället skall få besked om var man skall göra sin utbildning, när man skall göra den och vilken befattning man skall ha.

Uppgåelsen innebär en minskning dels av totalförsvarets anslag, dels av det antal totalförsvarspliktiga som får möjlighet att genomföra sin utbildning, både på den civila sidan och på den militära sidan. För att kunna hålla motivationen uppe hos dem som skall genomföra sin utbildning är det viktigt att de får en bra och rättvis behandling. I det sammanhanget har Pliktverket, som ministern mycket riktigt påpekade, en nyckelroll. Det skall aktivt se till att vi får de unga män och kvinnor som är mest lämpade och mest motiverade att genomföra den här utbildningen.

På sikt gäller frågan grundtryggheten för Sveriges medborgare. Det är en trygghet att veta att det finns människor som är utbildade att kunna möta hot och väpnade angrepp för att i en eventuell krigssituation kunna slå tillbaka fienden.

Som ministern mycket riktigt påpekade har vi haft ett mönstringssystem som har tagit stor hänsyn till den enskildes önskemål och förutsättningar. Det är viktigt att det även är så i framtiden. Men enskilda skall inte drabbas på grund av nedskärningarna i volymen totalförsvarspliktiga. Det är förödande för varje enskild person att inte få besked i tid. Många riskerar att hamna efter med civila studier om de inte får besked om inställd plikttjänstgöring. Ändrade beslut om befattningar kan också innebära ett hot mot motivationen hos pliktpersonalen. Även framflyttning av inryckningstiden kan vara ett orosmoln. Detta riskerar att avgångarna ökar. Den utvecklingen vore väldigt olycklig.

Jag frågar igen: Hur skall regeringen hantera de akuta problemen? Det räcker inte att vänta på att Pliktutredningen skall bli färdig nästa år.

Anf. 22 ROLF GUNNARSSON (m):

Fru talman! Jag har också författat en interpellation om samma ämnesområde som Amanda Grönlund. När jag insåg att det fanns svårigheter att hitta gemensamma debattider, tyckte jag att vi kunde slå samman debatterna. Ämnena är nästan identiskt lika.

Jag har tidigare till försvarsministern ställt frågor om inskrivningen och mönstringen. Jag har tidigare i kammaren sagt – och det står jag för – att Pliktverket utför en bra verksamhet i dag. Jag var imponerad när jag tog del av den tvådagarsmönstring som de blivande soldaterna till totalförsvarsplikten genomgår.

Jag hade förmodligen att i vintras och i våras vara ute på övningar vid förband och träffa många värnpliktiga. Man imponeras av de klara och raka besked som ges vid mönstringen i dag. Det som oroar mig är att det kan bli en ny inriktning. Det är viktigt, kanske t.o.m. nödvändigt, för att

Prot. 1998/99:93

7 maj

Svar på
interpellationer

få en bra inställning till försvaret att man får klara besked vid mönstringsförfarandet.

I dag får man klara besked om in- och uttryckningstider vid mönstringen. Det är viktigt för planeringen av studier för den grabb eller tjej som skall göra sin totalförsvarsplikt. Det är viktigt att få besked om vilken ort man skall placeras på.

Det har framkommit så mycket illa om Boden och Norrbotten. Jag var där på vintermanövern samma dagar som ministern. Jag mötte inte en enda värnpliktig som sade: "Aldrig mera Norrbotten. Aldrig mera Boden." De var mycket positivt inställda och sade: "Jag ville ha tjänsten. Jag sade själv ja till tjänsten." Man visste att det skulle vara fråga om två meter snö – precis som det blev den gångna vintern. Man visste också vilken befattning man skulle ha.

Det är fråga om viktiga besked. Jag hoppas att statsrådet håller med mig så långt. Det är viktigt att ungdomarna kan planera sin framtid, särskilt i dag när skolorna är så viktiga. I dag sammanfaller inte in- och uttryckningstider så väl med skolans tider. Det måste förbättras, och jag tror att det går. Jag vet att saker är på gång. Det ger i slutändan en kvalitetsförbättring. Det kunde jag också ta del av när jag pratade med befälen.

Jag blev glad när jag hörde svaret till Amanda Grönlund om att det skall ges en fyllig information. Glädjen avtog snabbt, när det visade sig att den fylliga informationen kommer att förändras på grund av förändringar i försvaret. Nu är man en bit på väg, men det kommer att bli sämre än vad det är i dag. Det är det som oroar mig.

Jag drar tre slutsatser. Jag tror att det kommer att bli rörigare. Det kommer att bli negativa verkningar, och jag tror inte att man har den fulla förståelse som statsrådet hävdar i sitt svar. Jag tror att det blir negativt för försvaret. Det är inte en bild som kan hälsas med glädje av en försvarspolitikern.

Jag hoppas att mina tre slutsatser är totalt fel. Det skulle vara bra om jag har fel i alla mina hemska fördomar om att det skall bli så. Jag hoppas att jag har fel, och jag kommer att följa utvecklingen noga.

Vilka synpunkter har statsrådet – med handen på det goda försvarshjärtat – på denna fråga? Visst är det enkelt att göra som en känd fågel, dvs. sticka ned huvudet i sanden, men jag tror att statsrådet ärligt kan ge sin syn på denna fråga.

Anf. 23 Försvarsminister BJÖRN VON SYDOW (s):

Fru talman! Jag är tacksam för interpellationen. Jag är tacksam för att Rolf Gunnarsson har haft tillfälle att ta del av debatten. Jag är också väl medveten om att hela frågeställningen behandlas i försvarsutskottet.

Jag vill ändå gärna nämna två ting. Den första är en sak som de partier som hade de fina överläggningarna i januari och februari är väl medvetna om, nämligen att vi var överens om att i det försvar vi behöver nu och i framtiden kommer det inte längre att vara fråga om så stora värnpliktsvolymerna som tidigare. Vi har i år 17 400 inkallade. Vi diskuterade att under de kommande två åren ytterligare dra ned en del. Överbefälhavaren arbetar nu med frågan om vilken nivå det skall vara på en årlig basis.

Vi går från ett system där de beslut som fattades 1995/96 hade som utgångspunkt väsentligt högre tal. Hur skall omställningen ske så att den enskilde kommer igenom på ett riktigt sätt, hans eller hennes rättigheter tillvaratas? Hur skall vi också få rätt man och kvinna på rätt plats i de förband som vi behöver utbilda och på de ställen där det är rätt att utbilda?

Vi befinner oss i en förändringsprocess. Hur skall man skapa en berättigad känsla av delaktighet och rättvisa i det systemet? Jag försöker peka på att regeringen menar att detta går att göra utan att omedelbart i dag göra en förändring av lagstiftningen. Jag är klar över att Pliktutredningen menar att det bör vara en långsiktig lösning. Vi är överens om att ha ett pliktssystem, men att behovet är väsentligt mindre volymer än tidigare. Nu är vi i förändringsfasen.

Jag har varit angelägen om att genom de informella kontakter vi har med Pliktverket ta reda på och understödja att den enskilda inskrivningsförrättningen skapar så mycket delaktighet och insyn som möjligt för mannen och kvinnan.

Vi menar att Pliktverket nu ger en fyllig information individuellt vid varje inskrivningsförrättning om hur systemet är, att det pågår en förändring, att det kan bli fråga om förändringar både nu och i samband med att regeringen och riksdagen antar den långsiktiga inriktningen – vilket kommer att ske i slutet av hösten eller början av våren. I det informationsmaterial som finns med i tidningen Pejls, som skickas ut till dem som skall mönstra, kommer situationen att beskrivas. Den skickas ut hösten 1999 och vintern 2000, och den arbetas fram nu. Det tas även fram information på Internet.

Min inriktning och förhoppning är, att det vid varje inskrivningsförfarande för en man eller kvinna blir klarlagt vilka förutsättningarna nu är för hans eller hennes placering och vad som kan hända med den under de kommande ett till två åren, när vi genomför denna välbehövliga förändring av en viktig del i vårt försvar, nämligen pliktssystemet.

Anf. 24 AMANDA GRÖNLUND (kd):

Fru talman! Vi har ett ansvar när vi kallar in unga män och kvinnor till plikttjänstgöring. Ansvaret måste vara ömsesidigt. Vi ställer krav i lagstiftningen på att den enskilde skall anpassa sig. När vi kallar skall man ställa upp. Men då måste man som enskild värmpliktig kunna ställa samma krav på staten, i detta fall Pliktverket och Försvarsmakten, att få ett besked i god tid.

Visst är det viktigt, som försvarsministern säger, att få fyllig information vid mönstringen. Men ofta går det en tid mellan mönstring och inryckning. Under den mellantiden måste den enskilde i god tid få information så att det går att planera för framtiden. För mycket ovisshet skapar inte motivation och skapar frustration hos enskilda individer.

I en förändring av totalförsvaret, när vi minskar på totalförsvarets organisation, både krigsorganisationen och grundorganisationen, riskerar vi att tappa lite av den folkliga förankring som tidigare har varit kännetecknande för vårt försvar. I det här har de totalförsvarspliktiga en nyckelroll. Det är ju de bästa ambassadörer som totalförsvaret kan ha. Därför är det extra viktigt att de får rätt hantering.

Fru talman! För mig som kristdemokrat är det lite av en ideologisk fråga hur man hanterar människor. Skall staten reglera våra liv, eller skall man som enskild ha möjlighet att planera sin tid? Vilket ansvar tar regeringen för dem som får sitt inryckningsbesked ändrat i år? Det går inte att bara vänta på Pliktutredningen, som blir klar nästa år. En ursäkt räcker inte för den kille eller tjej som får sitt besked ändrat och som redan nu har tvingats tacka nej till studier eller arbete. Arbeten växer som bekant inte på träd i dessa tider.

Det är viktigt att regeringen tar ett ansvar för den här uppkomna situationen. Som ministern säger är det övergående. Det tar ett tag innan förändringar hinner sätta sig, men i den här processen är det väldigt viktigt. Jag hoppas att regeringen vidtar även andra åtgärder än att bara ge en fyllig information.

Anf. 25 ROLF GUNNARSSON (m):

Fru talman! Jag tänker inte förlänga debatten så mycket mer. Jag tackar statsrådet för svaret. Det är bra debatter som statsrådet och jag brukar ha. Det är inga påhopsdebatter, utan sakliga debatter.

Värnpliktsvolymen är vi överens om. Vi skall inte ha fler värnpliktiga än vi behöver i det nya svenska försvaret. Det jobbar vi med just nu i försvarsutskottet, och om ett år kanske vi vet exakt hur det ser ut.

Hur fina överläggningarna i januari var vet inte jag. Men som moderat hade jag hellre sett att de finfina överläggningarna i utskottet i december hade gått i lås, så att det hade blivit en annan uppgörelse för det svenska försvaret. Det hade varit bra för det svenska försvaret om de överläggningarna hade gått i lås, vilket var mycket nära.

Det är klart att vi befinner oss i en förändringsprocess. Vi är tydligen eniga om att de som nu skrivs in bör få så klara besked som möjligt. Man måste vara väldigt observant på den här frågan, så att de ungdomar som skall planera för utlandsstudier och andra studier får ett så klart besked som möjligt om in- och utryckningstider, när det gäller plats och befattning. Det sista är viktigast för att det skall bli ett bra försvar. Det är en kvalitetsfråga, både för försvaret och för den enskilde värnpliktige.

Jag tror, som sagt var, att vi har anledning att återkomma. Det är en resa på gång, och det dröjer kanske ett år innan vi står här igen och har ett klart besked.

Anf. 26 Försvarsminister BJÖRN VON SYDOW (s):

Fru talman! Det är riktigt att det inte bara gäller information, utan det är också viktigt med påverkan. Det handlar just om en skyldighet. Samtidigt är det många som uppfattar det som en rättighet att få göra sin värnplikt. Det är enligt min åsikt någonting som bör kunna vara vägledande för framtiden, att i vårt arbete med en förändring av lagstiftningen kombinera skyldighet med rättighet.

Pliktverket har nu i april sänt ut direktiv till sina regionkontor för att kunna komma till rätta med problemen. Man kommer att registrera den mönstrades intresse för tjänstgöring, för att minska risken att de som vill tjänstgöra inte får göra det och tvärtom.

Man kommer också att vända sig till de redan inskrivna pliktiga som är födda 1979 och tidigare och fråga dem om de önskar placering i utbildningsreserven och möjlighet till tre månaders hemvärnsutbildning.

Denna åtgärd avser främst dem som skall börja sin grundutbildning fr.o.m. år 2000. De kommer alltså att få vänta minst ett år efter gymnasiet före grundutbildningen. Det här kan skapa lediga utbildningsplatser för dem som mönstrar under de kommande åren och som är intresserade av att tjänstgöra.

Jag ser det här initiativet som ett betydelsefullt sätt att få ett inflytande och en delaktighet bland dem som på pliktens grund skall tjänstgöra i både det militära och det civila försvaret.

Pliktverket har också medgett att regionkontoren kan göra en liberalare tolkning av praxis vid bedömning av en totalförsvarsplikt i ett personärende. Syftet skall vara att kunna tillmötesgå den totalförsvarspliktiges önskemål, även om detta inte helt följer praxis och under förutsättning att det är lämpligt i övrigt. Det kan innebära att de som är inskrivna på bristbefattningar måste genomföra sin plikt. Men där det kan tillkomma att man är inskriven på en befattning där det inte råder brist kan man på det sättet få en möjlighet att påverka sin framtid.

Jag är positiv till den här inriktningen. Jag kommer också, liksom interpellanten och Rolf Gunnarsson, att följa hur inskrivningsförfarandet sker under den här komplicerade förändringsperioden.

Jag vill sluta med att säga att jag också har mött precis det som ni båda tar upp, nämligen att mönstringsförfarandet i dag fungerar på ett mycket positivt sätt. De flesta upplever att det har varit en meningsfull förrättning. Jag tror att de som väl kommer ut på förbanden många gånger ser på både tjänstgöringen och inskrivningen som en positiv del i sina liv. Det är min förhoppning att det skall vara ett värde som verkligen skall ligga till grund för det svenska försvaret och därmed det svenska samhället i den förändring vi skall genomföra tillsammans.

Överläggningen var härmed avslutad.

Prot. 1998/99:93

7 maj

*Svar på
interpellationer*

6 § Svar på interpellation 1998/99:234 om miljöbrigaden i Borås

Anf. 27 Försvarsminister BJÖRN VON SYDOW (s):

Fru talman! Kjell Eldensjö har frågat mig vilka åtgärder jag är beredd att vidta för att bidra till att en miljöbrigad upprättas. Miljöbrigaden skulle ha till uppgift att utbilda miljösoldater och utveckla en organisation för miljöbekämpning i större omfattning. I förslaget ingår att personal för miljöbrigaden skall tas ut med civilplikt.

Av lagen (1994:1809) om totalförsvarsplikt framgår att totalförsvarspliktiga får skrivas in för värnplikt eller civilplikt enbart för Försvarsmaktens och det civila försvarets behov vid höjd beredskap och för Försvarsmaktens fredstida beredskap. Således finns ett krav på att den som tas ut med plikt skall krigsplaceras.

Att utbilda totalförsvarspliktiga till fredstida miljöuppgifter är med dagens lagstiftning inte möjligt. Man kan alltså i fred inte bli uttagen för att tjänstgöra vid exempelvis en inträffad miljökatastrof.

Inom ramen för gällande räddningstjänstlag har en räddningsledare omfattande befogenheter att ta i anspråk personal och materiel från kommunala och statliga myndigheter. Vid ett sådant tillfälle kan även den som genomgår en pliktutbildning enligt nu gällande bestämmelser

och – förutsatt att personen har rätta kvalifikationer för uppgiften – ingå som en resurs i hjälparbetet.

När det gäller möjlighet att med plikt ta ut personer för svåra påfrestningar på samhället i fred kan jag nämna att utredningen om översyn av totalförsvarspliktens tillämpning (dir. 1997:106), kallad Pliktutredningen, enligt sina direktiv skall överväga om ett pliktsystem för tjänstgöring vid svåra påfrestningar på samhället i fred skall införas. Utredningen skall redovisa sitt resultat senast den 1 februari 2000.

Kjell Eldensjö anser det även angeläget att Sverige genom s.k. miljösaneringspatruller skall ges möjlighet att göra internationella insatser i länder med krig och inre konflikter. Nu gällande pliktlagstiftning gör det inte möjligt att med plikt ta ut personal för uppgifter utomlands.

Möjligheten att utbilda civilpliktiga för uppgifter inom miljöskydd under höjd beredskap behandlades i samband med 1996 års totalförsvarsbeslut (prop. 1996/97:4, bet. 1996/97:FöU1, rskr. 1996/97:100–112). Regeringen ansåg i den propositionen att frågan borde utredas. Försvarsutskottet anförde vikten av att de som tas ut till utbildning med totalförsvarsplikt utbildas för totalförsvarets uppgifter vid höjd beredskap.

Mot bakgrund av vad jag ovan redovisat uppdrog regeringen i 1997 års regleringsbrev åt ÖCB, Överstyrelsen för civil beredskap, och Statens räddningsverk att se över möjligheterna att utbilda för uppgifter inom området för miljöskydd under höjd beredskap. Myndigheterna redovisade resultatet av uppdraget i en rapport till regeringen den 2 mars 1998. Rapporten har överlämnats till Pliktutredningen.

Jag och regeringen avvaktar Pliktutredningens förslag och har inte för avsikt att införa någon miljöbrigad.

I samband med beredningen av regeringens proposition (1998/99:74) *Förändrad omvärld – omdanad försvar* behandlar riksdagen ett par motionsyrkanden med anknytning till den aktuella frågan. Jag har erfarit att riksdagen avser att fatta beslut den 26 maj i år.

Anf. 28 KJELL ELDENSJÖ (kd):

Fru talman! Jag vill tacka försvarsministern för svaret på min interpellation. Det var tyvärr inte alltför uppmuntrande för oss som arbetar för att försöka få till stånd en miljöbrigad eller vad man nu vill kalla det – det viktiga i det här sammanhanget är inte benämningen utan syftet med den.

Jag vill inleda med att säga några ord om varför jag tycker att det är så angeläget att öka utbildningen för miljö- och katastrofberedskap.

Under många decennier var krigshotbilden präglad av stormakternas strategi när det gällde maktbalansen väst–öst, det kalla krigets balans, där bl.a. stora kärnvapenarsenaler på båda sidor utgjorde det hot som skulle bevara freden men som också, om något gick snett, skulle kunna leda till ousägliga katastrofer på alla plan.

Efter Sovjetkommunismens kollaps och järnridåns fall har det påtagliga storkrigshotet snabbt minskat och tycks just nu vara ganska litet. Däremot visar det grymma kriget på Balkan att regionala men ändå fruktansvärda krigskatastrofer i Europa inte bara är ett hot utan tyvärr också en realitet i dag. Behovet av katastrofhjälp av olika slag är mycket, mycket stort.

Ser vi till miljöhoten har ju efterkrigstidens industriella utveckling, framtagning av massor av nya produkter samt förändrade levnadsmönster, i i-världen och i Sverige, och andra faktorer lett till en gigantisk miljöförstöring och uppbyggnad av latent, kända och tyvärr också okända miljöhot, som måste identifieras och bekämpas och som man måste bygga upp en beredskap för.

Med utgångspunkt från denna bild men också med utgångspunkt från regeringens proposition *Förändrad omvärld – omdanat försvar* är det som jag har ställt min interpellation till försvarsministern. Det är, som jag ser det, nödvändigt att i en förändrad värld diskutera förutsättningarna för förstärkt beredskap och konkreta möjligheter att möta det stora hot som finns, oaktat att krigsriskerna för Sverige är mindre än tidigare.

I en tid av just omdanat försvar borde det vara ett ypperligt läge att gå till handling mer konkret och utbilda styrkor som har till uppgift att vara ett försvar mot miljö- och katastrofhoten och som kan utgöra en beredskap för insatser i dessa sammanhang, både i Sverige och i andra länder, när akuta behov uppstår. Utbildningsenheter med detta syfte skulle också kunna bistå andra länder, t.ex. de baltiska staterna, när det gäller miljö- och katastrofutbildning.

Försvarsministern hänvisar till lagen om totalförsvarsplikt, som är så utformad att det inte är möjligt att i fred bli uttagen för att tjänstgöra vid exempelvis en inträffad miljökatastrof. Jag menar att det finns goda möjligheter att lösa detta problem genom att ändra lagen, givetvis på ett sätt som gör att sådan tjänst bygger på frivillighet.

I en tid av omdaning av försvaret borde det vara viktigt med öppenhet när det gäller nya inslag och nya lösningar inom ramen för totalförsvaret och att vara villig till vissa förskjutningar i riktning mot inslag som är mer angelägna i denna tid än de varit tidigare. Jag vill hänvisa till ett av förslagen i den aktuella försvarspropositionen, där det sägs att ett av målen skall vara att "stärka samhällets förmåga att förebygga och hantera svåra påfrestningar på samhället i fred". Jag tycker att utbildandet av miljöbrigader, katastrofbrigader eller vad man väljer att kalla det synnerligen väl passar in denna målsättning.

Anf. 29 SONJA FRANSSON (s):

Fru talman! Först skulle jag vilja klargöra att jag inte stöder några tankar på försvaret som en arbetsmarknadspolitisk åtgärd, så att vi skulle ha ett försvar för att hålla människor i gång om inte försvaret behövs. Det tror inte jag på. Jag vill klargöra det tydligt. Men jag ser inte förslaget om en miljöbrigad på det sättet.

Vi är oerhört utsatta för katastrofer i det civila livet, t.ex. miljökatastrofer, tåg som spårar ur och andra former av civila katastrofer. Vi bygger i dag upp ett data- och IT-samhälle, vi har ett kärnkraftssamhälle och vi har en massa andra saker som gör oss oerhört sårbara. Jag tror att det skulle finnas möjlighet att använda militär kunskap, militär samverkan och den militära beredskap som kan finnas för att ta hand om just dessa civila problem, inte minst de miljökatastrofer som hotar i världen.

Med tanke på det som händer i Jugoslavien och Kosovo vill jag säga att där borde det vara rimligt att nu, när bombningarna stoppas, kunna gå in med en miljöbrigad – eller kalla det gärna något annat – tillsammans med civil expertis, civil kunskap, räddningstjänsten, människor som kan

bygga upp en infrastruktur och göra detta tillsammans. Jag tror på samverkan. I alla andra sammanhang i vårt samhälle talar vi om samverkan, och jag tror att vi med olika kunskaper och olika resurser skulle kunna ha en väldigt bra beredskap för både civila och militära katastrofer, alltså rensning efter en militär katastrof.

Jag skulle önska att ministern var lite positiv och vågade pröva det förslag som finns i Borås. Det är en bra grund för att just bygga upp en miljöbrigad och en möjlighet att klara både civila och militära katastrofer.

Med tanke på Borås skulle jag också vilja framhålla samarbetet med högskolan, med räddningstjänsten och samarbetet med Sveriges Provnings- och Forskningsinstitut, SP, där man har både miljöforskning och en utrustning som är väl användbar i en sådan här utbildning. Räddningsverkets utbildningsplats vid Guttusjön, som används nationellt i dag och som är till just för utbildning för nationella katastrofer, tycker jag också är mycket lämplig. Det skulle vara väldigt glädjande om ministern ville hålla öppet för att åtminstone våga pröva en samverkan för att vi skall kunna ha en beredskap både nationellt och internationellt.

Anf. 30 STIG SANDSTRÖM (v):

Fru talman! Den här debatten tangerar den föregående om den allmänna försvarsplikten och hur vi tar hand om våra ungdomar.

I likhet med försvarsministern tror jag att det är önskvärt med allmän försvarsplikt. Jag tror att det är bra att vi har det här gamla beprövade systemet att alla ungdomar – hittills har det varit alla pojkar, men jag tycker att alla flickor också skall få den möjligheten – vid inträdet i vuxenlivet får pröva på det här, som går utanför den vanliga skolutbildningen, förstå det här med överlevnad och känna på vad det handlar om. Jag tror att det av demokratiska och sociala skäl är viktigt att ungdomar får den här möjligheten. Jag tror att det är bra för fostran och inte minst för integreringen i samhället. Vi har en ny situation i Sverige med många olika invandrargrupper, och jag tror att detta är ett sätt att träffas och mötas och gå igenom värderingar.

Ett problem i det sammanhanget är att den militära volymen minskar. Den behöver kanske fyllas ut med något annat – annars riskerar många att ställas utanför den här möjligheten.

Det krävs i framtiden uppgifter för 40 000–50 000 ungdomar, om man skall uppnå de målsättningarna. Då tror jag inte att det är möjligt att enbart satsa på det militära försvaret. Det behövs andra saker också, som naturligtvis skall vara meningsfulla. Då ser jag denna möjlighet som en meningsfull uppgift.

Jag tycker också att vi kan dra lärdomar av det moderna krigets dynamik, som vi nu ser t.ex. i Kosovo. Vad händer egentligen? Jo, vi ser att det är oerhört lätt att rasera och förstöra. Vi har en väldigt stor vapenkraft för att slå sönder samhällen, slå sönder regioner och slå sönder strukturer. Men det är väldigt svårt att bygga upp. Jag har inte hört någon som har ställt frågan om vem det är som skall ta ansvar för återuppbyggnaden av Kosovo och Serbien. Skall alla smita i väg när de har gjort sitt? Här har vi arbetsuppgifter som är tio gånger så stora som förstörelseuppgiften. Jag tycker att vi måste tänka om lite grann.

I dag såg jag i en stor annons från Röda korset att nio av tio av offren är civila i detta krig. Det kommer att vara så i alla krig framöver. Det är en jättefråga.

Jag menar att detta är rätt riktning att börja fundera i. Är det militära försvaret bara en fråga om vapen, stridsvagnar och flygplan? Andra saker är kanske nog så viktiga. Vi vet av erfarenhet att samhället är starkare och kan hantera denna typ av överfall och liknande bättre om det finns en stark social infrastruktur.

Jag tycker att den idé om en miljöbrigad som har utarbetats är bra. Den behöver inte vara knuten till Borås. Det är inte nödvändigt, men det har råkat komma en idé därifrån. Den verksamheten kan kanske fullt utbyggd ge 5 000 ungdomar en vettig uppgift under ungdomsåren.

Anf. 31 Försvarsminister BJÖRN VON SYDOW (s):

Fru talman! Jag vill ta upp tre punkter. Den första punkten har att göra med hur det svenska samhället fungerar i händelse av en mycket stor olycka – en mycket svår påfrestning under fred. Vi har sådana exempel. Jag tror att man ändå kan säga att systemet med räddningsledare som kan disponera egentligen hela samhällets resurser i det stora hela har visat sig vara en bra lösning. Vi ser också att man vid t.ex. översvämningar och stora skogsbränder använder sig av militära resurser. Det är ett sätt att arbeta som vi skall fortsätta med.

Räddningsverket är den myndighet som leder förberedelserna för de stora insatserna. Räddningsverket har, efter regeringens beslut, börjat bygga upp särskilda regionala resurser mot kemikalieolyckor. Vi har sju mobila miljöskyddsföråd för att kunna bistå de kommunala räddningstjänsterna vid allvarliga kemikalieolyckor. Man kommer också att ha särskilda koordinatörer för detta arbete. De är inriktade just mot miljöfrågor.

Det är min tro att dagens system på den civila sidan, baserat på räddningstjänsten, är en god lösning. Men vi kan förvisso använda ineliggande militära förband under grundutbildning.

När det gäller de internationella insatserna kan jag säga att en absolut förutsättning är att dessa sker på frivillighetens grundval. Så sker inom våra militära styrkor – vår utlandsstyrka. Det gör att det är mycket svårt att använda sig av ett i fred utbildat förband på låt oss säga några hundra personer och mena att detta är tillräckligt som bas för rekrytering av frivillig personal som vill åka ut.

Det är i själva verket Räddningsverket som kan genomföra den typen av insatser på grundval av frivillighet. Man har ett system där bl.a. personal i våra kommunala räddningstjänster – i långa stycken brandmän – men också officerare och andra står till förfogande för att snabbt kunna rycka in. Det är vad som har skett när Räddningsverket har bemannat stora lastbilar som nu befinner sig i Albanien. Jag menar att det är en god konstruktion av den civila insatsen.

Slutligen vill jag säga att det finns all anledning att begrunda det svenska samhällets motståndsförmåga och vår individuella motståndsvilja för den händelse att vi utsätts för stora katastrofer eller väpnade angrepp. Jag anser att det har varit en stor fördel att praktiskt taget hela den manliga befolkningen har genomgått en värnpliktsutbildning.

Prot. 1998/99:93

7 maj

*Svar på
interpellationer*

Mot bakgrund av det minskade behovet av värnplikt och faktiskt också civilplikt – det gäller höjd beredskap och krig – finns det anledning att ställa frågan hur vi skall förbereda oss för att kunna leva i ett land eller ett område som utsätts för väpnade angrepp. Vi anser att det är en frågeställning som vi skall gå vidare med.

Anf. 32 KJELL ELDENSJÖ (kd):

Fru talman! Hur fungerar det svenska samhället? Försvarsministern säger att det är räddningstjänsten som skall utgöra stommen i katastrof- och miljöbekämpningarna. Naturligtvis är det så, men det utesluter inte att ett tillskott av unga människor som har utbildat sig på detta område och i samarbete med räddningstjänsten skulle kunna användas i dessa sammanhang när det verkligen behövs. Det är alltså inte frågan om att ett miljöbrigadförband skulle vara tillräckligt. Det är i samarbete med räddningstjänsten som man skall göra dessa insatser.

Jag vill samtidigt, precis som Sonja Fransson, säga att det egentligen inte är frågan om att göra någonting av arbetsmarknadsskäl. Men det har redan gjorts nedskärningar av det militära försvaret, och de nedskärningar som kommer att ske framöver kommer att medföra en stor potential av unga människor som gärna skulle vilja utbilda sig för just humanitära tjänster.

Om vi ser på siffrorna för antalet värnpliktiga i förhållande till befolkningens storlek kan vi se att storstadsregioner som Stockholm och Malmö är väl försedda. Stockholm utgör 23 % av befolkningen, och där finns 32 % av de värnpliktiga. Enligt de uppgifter jag har fått utgör befolkningen i Västra Götaland 13 % av Sveriges befolkning, och där finns 2 % av de värnpliktiga. Det finns alltså just i denna region – i t.ex. Boråsområdet, där idén har aktualiserats – extra många unga människor som skulle vilja göra en sådan insats.

Sonja Fransson har redan talat lite grann om vilka förutsättningar som finns i Borås med färdiga anläggningar för träning, osv., så jag skall inte tala ytterligare om det.

Jag har också fått reda på att EU i en resolution har gett medlemsstaterna i uppdrag att inventera vilka militärrelaterade resurser som kan ställas till EU:s och FN:s förfogande för att man skall kunna ha en miljöinsatsberedskap. Jag kan inte förstå annat än att Boråsprojektet skulle kunna delta i en sådan beredskap, i så fall.

När det gäller de argument som försvarsministern anger i interpellationssvaret vad beträffar nuvarande lag vill jag säga att detta naturligtvis inte är något oöverkomligt. Mycket beror givetvis på vilken attityd som försvarsministern själv intar och på vad försvarsministern vill med det förslag som finns i den nu aktuella propositionen om att stärka samhällets förmåga att förebygga och hantera svåra påfrestningar i fred.

I en tid av omdaning är det viktigt att man tar tillfället i akt att se nya infallsvinklar. Det handlar om att lösa de problem som kanske är mycket värre i dag än tidigare i och med den tekniska utveckling som vi har haft och de hot som finns när det gäller kemikalieolyckor och alla möjliga andra katastrofer. Det vore bra om försvarsministern ville inta en lite mer öppen och positiv hållning. Och det vore bra om han ville studera och ta till sig det koncept för miljö- och katastrofutbildning som miljöbrigaden i

Borås har utarbetat. Om man behöver göra förändringar skall man naturligtvis göra det, men en försöksverksamhet skulle vara bra.

Tack!

Prot. 1998/99:93

7 maj

Svar på

interpellationer

Anf. 33 SONJA FRANSSON (s):

Fru talman! Försvarsministern tar upp vårt arbetssätt med räddningsledare. Jag tycker att det är ett utmärkt system. Det är inte det som jag vill ändra på. Försvarsministern säger också att vi gör detta i samarbete med militären. Det är på något sätt nyckeln i det hela.

Som Stig Sandström pekar på blir det allt färre som kommer att göra sin militärtjänst. Jag håller med Stig Sandström om att det är viktigt att vi är många medborgare i landet som engagerar oss i detta med militärtjänsten. Det finns områden och regioner där de är få.

Jag tror att ett sådant här arbete skulle kunna stimulera människor att känna att man i stället för att radera ett land kan bygga upp ett land efter t.ex. ett krig. Och när man går in direkt efter ett krig tror jag att man behöver ha med både den militära kunskapen och den civila kunskapen. I det avseendet tror jag att vi kan göra en stor insats.

Jag tror att vi kan vara ett föredöme för andra länder när det gäller hur man kan göra. Vi är ett föredöme på många andra sätt. Vi är ett neutralt land och ett land som efterfrågas när fred skall förhandlas fram. Varför kan inte Sverige också vara ett land som visar att man med militära resurser, räddningstjänstresurser, miljöexpertis och infrastrukturexpertis kan gå in i ett land, t.ex. i Kosovo i Jugoslavien, och bygga upp infrastrukturen? Det handlar om att göra det lämpligt för människor att bo där på ett snabbt och effektivt sätt men också med goda kunskaper. Det skulle vara väldigt positivt att få utbilda sig också i den här speciella tekniken. Det handlar alltså inte bara om ett destruktivt krig utan också om att bygga upp ett land.

Om det blir allt färre som kommer att göra sin civiltjänst är frågan om det kommer att finnas resurser inför framtiden, så att man kan rycka ut i sådana här situationer. Dessutom finns ju inte riktigt den här utbildningen i dag. Hur skulle det se ut om en del i stället hade en bättre utbildning för att klara av detta?

Anf. 34 STIG SANDSTRÖM (v):

Fru talman! Jag tror att vi kan dra många lärdomar av det som nu händer i Kosovo.

En sak som jag tänkte på är detta med flygvapnen och deras effektivitet. Nu satsar vi enorma pengar på JAS. Ett enda JAS-plan motsvarar ungefär vad den här utbildningen, som skulle ge ca 5 000 ungdomar meningsfullt arbete, skulle kosta.

En annan lärdom gäller det som försvarsministern tog upp, nämligen hur man skall skydda sig mot väpnade angrepp. Jag tror att det är viktigt att vi funderar över hur det ser ut framöver, vilken typ av angrepp det kan handla om.

Ytterligare en lärdom gäller inre slitningar i ett samhälle. Vi ser nu effekterna av sådana på Balkan. Olika etniska grupper ställs mot varandra bara för att de inte förstår varandra. Man begriper inte hur andra resonerar. Därför tycker jag att det är väldigt viktigt ur integreringssynpunkt att vi har kvar försvarsplikten. Den behöver kanske inte vara lika

lång som den är nu; den skulle kanske kunna vara fyra fem månader för alla. Sedan kan man ju bygga på med specialistutbildningar.

Jag tror inte heller att detta med lagstiftning är något större hinder. Det är nog mer frågan om vad man vill. I dag har vi ju sett exempel på att man går in och ändrar lagstiftningen på ett par dagar när det gäller utförsäljningen av bostadsbeståndet i Stockholm. Det är i och för sig en bra lagstiftning, men det här kan alltså gå väldigt snabbt. Det behöver inte vara något större hinder om man har viljan.

Jag kan tänka mig att det också kan behöva finnas sociala brigader i framtiden. Man ser ju alla dessa flyktingströmmar. Det handlar inte bara om Balkan; det handlar om Afrika och om platser överallt. Det är ett nytt fenomen som har dykt upp. Jag ser hellre byggnadsbrigader eller hemvärnskompanier. Det kan finnas andra möjligheter, men jag tror att vi måste fundera och tänka om just när det gäller den här fastläsningen i det militära försvaret.

Anf. 35 Förvarsminister BJÖRN VON SYDOW (s):

Fru talman! Kjell Eldensjö nämner i sina inlägg Förvarsmaktens uppgift att stödja samhället vid svåra påfrestningar i fred. Det är riktigt.

I det underlag som nu arbetas fram i högkvarteret finns denna uppgift med på en checklista. Vad kan Förvarsmakten göra för samhället vid svåra påfrestningar i fred? Förvarsmakten genomför också en planering för insatser av sådant slag, t.ex. vid radioaktivt nedfall och översvämningar. När det gäller propositionens och regeringens inriktning vill jag dock understryka att denna uppgift inte skall vara dimensionerande för Förvarsmakten. Det dimensionerande gäller väpnat angrepp, möjligheterna att vara internationellt verksam och naturligtvis att hävda territoriet vid incidenter.

När vi reducerar finanserna och anslagen till Förvarsmakten innebär det att vi för över resurser från Förvarsmaktens huvuduppgifter i vårt samhälle till andra samhällsändamål. Regeringen och Centerpartiet menar att de skall gå till den sociala sektorn, omvårdnadssektorn. Det är en genuin anpassning av samhällets inriktning som har sin grundval i det förbättrade säkerhetspolitiska läget i vår del av världen. Det betyder att Förvarsmakten inte kan ligga kvar på en utgiftsnivå som inte längre är motiverad. Förvarsmakten måste krympa sin reala resursanvändning och givetvis koncentrera sig på det som skall vara dimensionerande, nämligen omfattningen och inriktningen när det gäller stridskrafterna för att man skall kunna hantera ett väpnat angrepp, för att man skall kunna ha en anpassningsförmåga i den händelse utvecklingen skulle bli sämre i vår omvärld och för att man i ökad utsträckning skall kunna vara internationellt verksam.

Om vi ser på de svenska insatserna i Bosnien – jag tänker även på Makedonien – finner vi att det har varit en kombination av militära och civila insatser. Jag vill minnas att de militära insatserna numera kostar ungefär 500 miljoner kronor per år. De humanitära insatserna och återuppbyggnadsinsatserna har legat på totalt flera miljarder sedan 1991.

I verkligheten sker båda dessa insatser, men de sker i princip med Förvarsmakten på den militära sidan och Räddningsverket och humanitära organisationer på den civila, även om vi svenskar och skandinaver

anser att en djup samverkan är önskvärd. Vi kan säkert komma längre i det avseendet.

Min bedömning är att det nu gäller att med de resurser som Försvarsmakten skall ha, som ligger på en lägre anslagsnivå, prioritera de militära elementen. När det gäller detta har vi också ett önskemål om att Sverige, som inte är medlem i Nato men i EU, skall kunna verka i det här området med en militär övervakningsstyrka. Det är min förhoppning att den också skall kunna verka med civila och humanitära insatser och stödja sådana på samma sätt som man har gjort i Bosnien och Makedonien.

Tack!

Anf. 36 KJELL ELDENSJÖ (kd):

Fru talman! Försvarsministern har nu kommit in på kostnadssidan och talar om nedskärningar. Det har jag full förståelse för. Min diskussion rör sig mer på det principiella planet. Vad gör man i en omdaningstid med nedskärningar? Hur mycket behöver man satsa på annat när det gäller just försvaret och andra hot som finns? Just den här tiden, när det är nedskärningar, finns en del resurser, materiellt och mänskligt, som så att säga kan utnyttjas. Dessutom är en sådan här utbildning, jag vill bara nämna det kort, ganska billig jämfört med andra utbildningar.

Det är lite grann svårt att förstå av svaret varför inte civilpliktiga skulle kunna ingå i en miljö- och katastrofenhet. Jag kan nämna att jag själv en gång i tiden som vapenfri blev utbildad för att reparera högspänningslinjer. Det var en mycket bra utbildning. Det gick mycket bra. I dag finns det kanske andra hot som inte bara riktar sig mot högspänningslinjer. Därför menar jag att det är bra om man kan få folk som utbildar sig och är beredda att göra en insats när det gäller miljöhot och katastrofhot över huvud taget.

Till slut vill jag bara poängtera att miljöbrigadkonceptet i Borås har rönt intresse i andra länder, i Ryssland, i Estland och tydligen även i EU, i Bryssel. Tydligen skall miljöbrigaden också vara med på konferensen i Ankara med Partnerskap för fred. Det är klart att det är tråkigt för dem att de inte röner samma intresse i Sverige som i en del andra länder.

Jag tackar ändå för debatten.

Anf. 37 Försvarsminister BJÖRN VON SYDOW (s):

Fru talman! Jag är också tacksam för att debatten har kommit till stånd. Jag anser att det är en mycket värdefull diskussion. Den har principiell bärighet i flera aspekter. Jag är därför tacksam för möjligheterna till debatt.

Jag vill ändå säga att Försvarsmakten nu utformar nya förbandstyper. Överbefälhavaren kommer att lägga fram sådana förslag mycket snart. Jag tror att en förbandstyp som kommer att prioriteras är förband som skall kunna hantera både militära och civila uppgifter inom ramen för riskerna för nukleära, biologiska och kemiska vapeninsatser. Möjligtvis har risken tyvärr ökat för sannolikheten att man kan komma att använda sådana vapen.

Det finns möjlighet att bygga om det svenska försvaret från det som det har varit inriktat på sedan 1940-talet till att kunna hantera moderna hot mot samhället. På den punkten finns ingen tvekan från min sida att se

med mycket öppna och positiva ögon på förändringar i inriktningen av hur vi skall försvara Sverige och Sveriges invånare.

Jag menar att man bör dra en gräns. Det gäller när Försvarsmakten skulle användas för sådant som vi skall sköta genom det civila samhället, där vi skall ha särskilda anslag, myndigheter och en normal lösning av samhällsproblem. Det gäller sociala frågor, det gäller miljöfrågor. Där anser jag att Försvarsmakten, trots sin kompetens, inte bör gå in.

Tack, fru talman!

Överläggningen var härmed avslutad.

7 § Svar på interpellation 1998/99:264 om den kommunala kompetensen

Anf. 38 Statsrådet BRITTA LEJON (s):

Herr talman! Ola Karlsson har frågat mig om jag avser att vidta några åtgärder för att ge medborgarna möjlighet att pröva om verksamheter i kommunala bolag följer kommunallagens krav och om jag avser vidta några andra åtgärder för att stärka medborgarnas möjlighet att laglighetspröva kommunal verksamhet.

Ola Karlsson har vid flera tillfällen tidigare ställt samma fråga dels till den dåvarande inrikesministern Jörgen Andersson, dels även till statsrådet Mona Sahlin. Vid dessa tillfällen har bl.a. lämnats en kortfattad redogörelse över kommunallagens regler om vad kommuner och lands-ting får göra. Där har även poängterats att en kommun kan välja mellan att driva sin verksamhet i förvaltningsform eller i annan form, t.ex. aktiebolag. Vidare har angivits att kommunala företag på samma sätt som kommunen är bundna av lokaliseringsprincipen och kravet på att den verksamhet som bedrivits är av allmänt intresse för kommunmedlemmarna.

Till detta vill jag säga att det naturligtvis är viktigt att den kommunala verksamheten bedrivs på ett sätt som inte försvårar insyn och kontroll. I syfte att så långt som möjligt jämföra verksamhet som bedrivs i företagsform med sådan som bedrivs i förvaltningsform tillkom reglerna om handlingsoffentlighet i kommunala företag. Detsamma gäller de nya reglerna om samordnad revision, som jag strax återkommer till.

Såsom Ola Karlsson helt riktigt påpekar omfattar inte kommunallagens bestämmelser om laglighetsprövning beslut av de kommunala företagen. Principiellt viktiga beslut som rör företagen skall dock underställas fullmäktiges prövning. Härigenom har det säkerställts att sådana frågor blir föremål för laglighetsprövning.

I konstitutionsutskottets betänkande 1996/97:KU12, där frågan senast behandlades av riksdagen, uttalades att ansvaret för att verksamhet i ett kommunalt bolag ligger inom ramen för den kommunala kompetensen primärt åvilar styrelsen och bolagsstämman. Utskottet menade att införandet av en möjlighet att laglighetspröva beslut av kommunala bolag strider mot de grundläggande villkoren för en verksamhet som bedrivs i bolagsform och angav att en sådan möjlighet inte borde införas.

Regeringen har nyligen till riksdagen avlämnat propositionen 1998/99:66 *En stärkt kommunal revision*, där det bl.a. föreslås en sam-

ordnad revision. Det innebär att det skall vara ett personsamband mellan de förtroendevalda revisorerna i kommunen eller landstinget och lekmanarevisorerna i de kommunala företagen. Vidare föreslås också att information på begäran skall kunna lämnas av en revisor eller en lekmanarevisor i ett kommunalt bolag där kommuner eller landsting har ett bestämmande inflytande till de förtroendevalda revisorerna i en kommun eller ett landsting. Bakgrunden till dessa förslag är det ansvar som kommunen eller landstinget har för all kommunal verksamhet, oavsett om den bedrivs i företagsform eller i förvaltningsform och att det ligger i kommunens eller landstingets intresse att kunna kontrollera och utvärdera verksamheten, oavsett driftsform. Riksdagen väntas behandla propositionen senare i maj.

Prot. 1998/99:93

7 maj

*Svar på
interpellationer*

Anf. 39 OLA KARLSSON (m):

Herr talman! Jag skall börja med att tacka för svaret och även konstatera att jag inte är alldeles förvånad. Det brukar vara så att när det uppkommer ett val mellan makt och inflytande för medborgare eller för politiker väljer socialdemokraterna nästan undantagslöst inflytande och makt för politiker framför inflytande för medborgarna.

Som helt riktigt påpekades i svaret kan kommunpolitikerna välja hur man vill organisera sin verksamhet. Man kan välja att organisera den i förvaltningsform, som då ger medborgarna rätt att pröva om politikerna följer kommunallagen. Man ger medborgarna rätt att pröva om politikerna gör det de skall. Eller också kan politikerna välja att organisera verksamheten i bolagsform. Då är det politikerna själva som har rätt och möjlighet att pröva om deras egen verksamhet sköts enligt lagen. Vi ger politikerna makten och möjligheten att själva pröva om de gör rätt. Det förvånar mig inte att det inte är särskilt ofta som politikerna kommer fram till att de själva har fattat fel beslut.

Då kan man fråga sig: Varför skall verksamhet som kostar 120–130 miljarder och som bedrivs enligt kommunallagens regler inte ge möjlighet för medborgarna att pröva om kommunallagens krav följs? Varför är det politikerna själva som där skall pröva om man följer regelverket?

Med samma logik skulle man ju kunna ta bort laglighetsprövningen också för all kommunal verksamhet om man säger att politikerna själva skall pröva om bestämmelserna följs. Punkt.

Varför gäller medborgarrätten att pröva detta bara 400 miljarder av de ungefär 520 miljarderna i den kommunala verksamhet?

Man kan då säga som statsrådet gör i svaret, att kommunallagens principer gäller också för kommunala bolag. Ja visst gör den det, men vad hjälper det medborgarna i Skellefteå som tvingas slanta ut pengar till den kommunala korvfabriken Holmlunds Livs. 15 miljoner kronor slantas ut från det kommunala bolaget utan att medborgarna har möjlighet att säga: Stopp och belägg, detta ligger inte inom kommunallagens ram. Och medborgarna i Arvidsjaur möter Skellefteå kommuns kommunala bolags åkeriverksamhet som konkurrerar i ett annat län i en annan kommun, i Arvidsjaur kommun. Varför skall inte medborgarna i Skellefteå ha rätt och möjlighet att gå till domstol och säga: Den här verksamheten tror inte jag följer kommunallagens krav som den skall göra. Varför är det politikerna själva som skall pröva om de gör rätt? Varför vägrar statsrådet att ge denna möjlighet till medborgarna?

Det är klart att man kan hänvisa till bolagsformen och då konstatera att för statsrådet Lejon väger bolagsform och bolagsordning tyngre än medborgarrätt. Skall det verkligen vara så, statsrådet?

Anf. 40 Statsrådet BRITTA LEJON (s):

Herr talman! Nej, jag anser inte att medborgarrätt skall komma efter någonting annat, tvärtom. Men jag tror att Ola Karlsson och jag, om vi i dag tittar på de kommunala verksamheterna runt om i Sveriges avlånga land, kan konstatera att det även i moderat styrda kommuner finns en hel del kommunala bolag. Verkligheten är ju sådan. Visserligen tror jag att de flesta politiker är överens om att det är en fördel om större delen av de kommunala verksamheterna kan bedrivas i förvaltningsform. Men samtidigt är det också så att vi har erfarenhet av att det finns mycket goda skäl för att en del av den kommunala verksamheten bedrivs i bolagsform. Man kan överföra dessa resonemang till den statliga sektorn också om man vill. Och jag är beredd att säga att även i fråga om den så är det många gånger en fördel om man har så rena former som möjligt och undviker att blanda dem. Å andra sidan är verkligheten inte så enkel, utan även i den kommunala verksamheten eller i den statliga så finns det ibland mycket goda skäl för att bedriva verksamheten i bolagsform.

Beträffande medborgarrätten – att pröva om de kommunala verksamheterna, oavsett driftsform, om de bedrivs i förvaltningsform eller i bolagsform, har skötts på bästa sätt och att utkräva ansvar för de åtgärder som vidtas, för hur skattemedel används och för hur politikerna lever upp till det ansvar som de har fått genom sitt uppdrag av medborgarna vid det senaste valet – kan jag säga att den absolut främsta åtgärden för oss medborgare att följa upp och kontrollera oss politiker, om jag nu skall tala om mig själv i båda fallen, är ju att vi har rätten och möjligheten att i nästa val utkräva det ansvaret. Det är de möjligheter som finns vid demokratiskt fattade beslut.

Jag hoppas och tror att Ola Karlsson är medveten om att vi faktiskt håller på att arbeta mycket aktivt, från regeringens sida men också tillsammans med Kommun- och Landstingsförbunden, för att försöka nå en samsyn om de långsiktiga spelreglerna när det gäller villkoren för de offentliga och för de privata sektorerna runt om i våra kommuner. Det finns ett råd för konkurrens på lika villkor mellan offentlig och privat sektor som just nu behandlar enskilda klagomål.

Ola Karlsson hänvisar till två olika kommuner, Skellefteå och Arvidsjaur, och tar upp några exempel som jag tyvärr inte har någon kännedom om. Därför kan jag inte bemöta just dessa två. Men enskilda klagomål om konkurrenssnedvridning tar detta råd hand om. Rådet, som har två år kvar av sin verksamhet, har också till uppgift att försöka nå en samsyn om de långsiktiga spelreglerna.

Från Näringsdepartementets sida, under ledning av Mona Sahlin, leds överläggningar mellan Landstingsförbundet och Svenska kommunförbundet om konkurrensfrågor.

Jag vill nog påstå att det inte överallt är helt idealiskt. Det är vi medvetna om. Men vi arbetar också med att uppnå de förbättringar som vi tror är nödvändiga.

Jag nöjer mig med detta så länge.

Anf. 41 OLA KARLSSON (m):

Herr talman! Jag är fullt medveten om att det finns alldeles för många kommunala bolag också i moderatstyrda kommuner.

Poängen i det som jag säger är att jag tycker att vi struntar i om verksamheten drivs i bolagsform eller i förvaltningsform. Min fråga är: Varför skall inte medborgarna ges rätt att pröva att verksamheten bedrivs enligt kommunallagen? De har inte den rätten om politikerna väljer att organisera detta i bolagsform i stället för i förvaltningsform.

Om man organiserar den kommunala verksamheten i en förvaltning har medborgarna rätt att gå till länsrätt och kammarrätt och andra instanser för att pröva att verksamheten håller sig inom kommunallagens gränser. Men politikerna kan välja bolagsformen, där medborgarna förnekas denna rätt. Vad är det för avgörande skillnad som gör att medborgarna inte skall ges denna rätt för den verksamhet som bedrivs i bolagsform? Och oavsett om det är en kommunal korvfabrik i Skellefteå eller Lunds kommuns bolag som bedriver bussverksamhet och säljer bussresor till Berlin med hotellrum och guidning, som ligger långt utanför lokaliseringsprincipen i kommunallagen, så saknar medborgarna möjlighet att dra bolagets verksamhet till domstol för att pröva varför man inte håller sig inom lagens ram. I stället förordar statsrådet en ordning där samma politiker som bedriver denna verksamhet själva skall pröva om den är kompetensenlig.

Varför väljer man politikermakt framför medborgarrätt? Det enda svaret jag får i interpellationssvaret är att det inte är förenligt med bolagsformen i ett aktiebolag att ha denna möjlighet till laglighetsprövning. Finns det något annat argument än att det är bolagsformen som gör att man inte kan ha en laglighetsprövning? I så fall blir ju svaret att medborgarrätten väger lättare och är svagare än bolagsordning och bolagsform för statsrådet. Varför kan vi inte ge medborgarna rätten att pröva om verksamheten följer gällande lag? Jag argumenterar inte för att vi skall ändra kommunallagen och införa några andra kompetensregler, utan jag argumenterar bara för att vi skall ge medborgarna möjlighet att dra de kommunala bolagen till rättslig prövning för att se att de följer gällande lag. Varför vill statsrådet förneka medborgarna den rätten?

Sedan kan vi väl lämna det slöa arbetet i Konkurrensrådet därhän. Men varför är det så att man i den verksamhet som drivs i förvaltningsform har denna rätt men inte i den verksamhet som bedrivs i bolagsform? Varför?

Anf. 42 Statsrådet BRITTA LEJON (s):

Herr talman! Att följa lagen tror jag är en nyckelmening i det som Ola Karlsson talar om. Självfallet är det kommunfullmäktige och kommunstyrelse som har ett ansvar för att se till att den verksamhet som bedrivs inom kommunen sköts på det sätt som är förenligt med regelsystem och lagstiftning. Det kan man aldrig komma ifrån. Det gäller oavsett driftsform.

En sak tror jag att Ola Karlsson gled över lite lätt i mitt svar, nämligen det faktum att de kommunala bolagen inte är helt undantagna från möjligheten till laglighetsprövning. De principiellt viktiga beslut som fattas i dessa företag skall underställas kommunfullmäktiges prövning.

Prot. 1998/99:93

7 maj

*Svar på
interpellationer*

Därigenom blir de principiellt viktiga besluten även i dessa företag möjliga att utsättas för laglighetsprövning.

Som något allmänt försök att svara på Ola Karlssons frågor vill jag hänvisa till att det faktiskt inte var så länge sedan konstitutionsutskottet här i riksdagen prövade just dessa frågor. Man ansåg att ansvaret för att verksamheten i ett kommunalt bolag ligger inom ramen för den kommunala kompetensen åvilar styrelsen och bolagsstämman. Man menade att införandet av en möjlighet att laglighetspröva besluten i de kommunala bolagen strider mot de grundläggande villkoren för verksamheter som bedrivs i bolagsform. Om vi om två år när Rådet för konkurrens på lika villkor har kunnat nå en samsyn om de långsiktiga spelreglerna för verksamheter i våra kommuner oavsett om de bedrivs i privat eller offentlig regi – det är oerhört viktigt att vi når en samsyn – står i ett annat läge än i dag finns det all anledning att fortsätta den här diskussionen och fundera över vilka ytterligare insatser som kan göras från politiskt håll för att förbättra situationen. Jag håller med Ola Karlsson om att det finns en hel del runt om i Sverige i dag som inte alltid är på bästa sätt och där man kan fundera över om de kommunala verksamheterna kanske går utöver vad som egentligen borde äga rum.

Vi har möjligheter genom Rådet för konkurrens på lika villkor att ta upp sådana fall till prövning i dag. Vad som är ännu viktigare är att det finns ett forum att se hur vi kan nå långsiktiga spelregler. Det är inte så enkelt. Vad som är rimligt att bedriva inom kommunal verksamhet kanske också skiftar från tid till annan.

Jag är medveten om att det här inte är de underbart bästa och enklaste svaren, men det här är inte någon enkel fråga. Det finns inga enkla svar. Det finns behov av att i kommunal verksamhet även använda sig av bolagsformen. Där passar inte laglighetsprövningen så utomordentligt väl.

Anf. 43 OLA KARLSSON (m):

Herr talman! Jag kan då konstatera att det enda bärande skälet för statsrådet och den gamla KU-majoriteten är att det inte passar bolagsformen att ge medborgarna rätt att pröva om den verksamhet som bedrivs med deras pengar som yttersta säkerhet följer kommunallagen, följer lagen. Självklart har statsrådet rätt att det är fullmäktige och kommunstyrelse i respektive kommun som har att se till att man följer gällande lag. Men sätter vi punkt där skulle konsekvensen också bli att vi skulle ta bort möjligheten att laglighetspröva all annan kommunal verksamhet, den som bedrivs i förvaltningsform. Vad är den bärande skillnaden, förutom bolagsformen? Vad är det bärande argumentet för att medborgarna inte skall ges möjlighet att pröva att deras politiker följer lagen när man väljer bolagsformen framför förvaltningsformen?

Sedan kan man hänvisa till att de principiellt viktiga besluten skall upp till fullmäktige och att det därmed skulle ges en möjlighet till laglighetsprövning. Men beslutet om den kommunala korvfabriken och de 15 miljonerna där var aldrig uppe i kommunfullmäktige. Det kommunala långfärdsbussåkandet i Luleå har inte varit uppe i kommunfullmäktige. Nora Energis försäljning av energi till riksdagen har aldrig varit uppe till fullmäktige därför att de egna politikerna har ansett att det inte är ett principiellt viktigt beslut. Därmed faller medborgarnas möjlighet att

Anf. 44 Statsrådet BRITTA LEJON (s):

Herr talman! Ja, när verksamhet bedrivs i andra former inom den kommunala verksamheten har vi som medborgare alla möjligheter att ställa de ansvariga till svars för hur de sköter de kommunala verksamheterna genom val. Det tror jag är viktigt att komma ihåg.

Ola Karlsson tar upp flera exempel som jag inte känner till och som på något sätt skulle visa att det system vi har i dag inte räcker, trots att vi i dag har möjlighet att föra upp de principiellt viktiga besluten i de kommunala företagen för fullmäktiges behandling och därmed för laglighetsprövning. Det är väl möjligt att det finns anledning att se hur man handskas med denna princip. Men jag utgår från att man gör det på rätt sätt. Jag tror att Ola Karlsson i grunden också har en stark tilltro till de verk samma i de kommunala företagen och förvaltningarna. Några av de exempel som Ola Karlsson nämnde skulle ändå inte falla inom ramen för det som Ola Karlsson önskar. En del verksamheter är helt undantagna från den här lagstiftningen, t.ex. ett elbolag som Ola Karlsson nämnde.

Jag kommer inte att kunna komma med en väldigt fin avslutning på mitt svar, eftersom verkligheten inte är så enkel. Det är min beskrivning och uppfattning. Jag är medveten om att det finns saker att förbättra på det här området. Men jag vill hävda att vi arbetar på detta. Visar det sig att vi behöver ett kraftfullare verktyg än vad vi har i dag får vi väl skaffa oss det. Men för ögonblicket finns det ingen anledning att gå ifrån de beslut som tidigare fattats av riksdagen i denna fråga.

Överläggningen var härmed avslutad.

8 § Svar på interpellation 1998/99:269 om millennieskiftet och de offentliga datasystemen

Anf. 45 Statsrådet BRITTA LEJON (s):

Herr talman! Per-Richard Molén har frågat statsministern om han kan garantera att väsentliga statliga och kommunala samhällsfunktioner inte drabbas av allvarliga problem vid det kommande sekelskiftet, vilka åtgärder han är beredd att vidta för att konstaterade eftersläpningar i anpassningen av de offentliga datasystemen tas igen och vilka beredskapsåtgärder han vidtagit som huvudansvarig för att samhällets funktioner inte skall drabbas av någon form av kollaps.

Interpellationen har överlämnats till mig.

Ingen kan självfallet *garantera* att skiftet till år 2000 kommer att ske helt utan problem inom alla viktiga samhällsfunktioner. Vad jag däremot kan garantera är att regeringen arbetar intensivt för att den statliga verksamheten och viktiga samhällsfunktioner inte skall drabbas av några störningar på grund av brister i anpassningsarbetet.

Regeringen kommer i nästa vecka att till riksdagen överlämna en ny lägesrapport om IT-omställningen i samhället inför år 2000. I denna skrivelse kommer regeringen att redovisa sina bedömningar av läget

*Svar på
interpellationer*

inom olika samhällsfunktioner och vilka åtgärder som regeringen och myndigheterna vidtagit eller planerar med anledning av dessa bedömningar. En informationskampanj genomförs just nu av regeringens 2000-delegation. Syftet med kampanjen är att ge medborgarna information om hur 2000-omställningen kan påverka samhälle och vardag samt att visa på det arbete som görs i samhället för att övergången till år 2000 skall löpa utan störningar.

Jag har i regeringen ett ansvar för övergripande frågor som rör IT-användningen i den statliga förvaltningen och följer därför noga myndigheternas arbete med att anpassa sina egna datasystem. Som Per-Richard Molén konstaterar hinner inte alla myndigheter bli klara till den 1 juni 1999 som regeringen har föreskrivit i den särskilda förordning som utfärdats om anpassningsarbetet. Alla departement går nu igenom läget inom sina myndigheter för att försäkra sig om att de klarar övergången utan störningar trots de förseningar som uppstått. Jag har också uppmanat mina kolleger i regeringen att själva ta upp frågan med cheferna för de myndigheter som är försenade. Av vad som hittills framgått räknar dock alla myndigheter med att bli klara före årsskiftet, även om tidsmarginalerna i vissa fall är små. Skälet till att regeringen satt den 1 juni som tidsgräns var att det skulle finnas en marginal för att kunna hantera oförutsedda problem. I planeringen inför årsskiftet ingår också att alla myndigheter skall gå igenom behovet av reservrutiner och bemanning för att hantera eventuella störningar.

För att försäkra sig om att viktiga samhällsfunktioner inte skall drabbas av störningar uppdrog regeringen i juni förra året åt tillsyns- och sektorsansvariga myndigheter att inom sina ansvarsområden noggrant följa anpassningsarbetet, analysera och bedöma eventuella risker för allvarliga störningar samt överväga och vid behov uppmärksamma ansvariga på nödvändiga åtgärder. Regeringen håller sig härigenom fortlopande informerad om läget när det gäller centrala områden såsom el-, vatten- och värmeförsörjning, telekommunikationer, transporter, betalningsförmedling och finansiella tjänster. Den senaste avrapporteringen från myndigheterna skedde den 1 mars. Myndigheternas rapporter visar att anpassningsarbetet ännu inte är helt slutfört inom någon samhällssektor. Inom viktiga områden som elförsörjning och telekommunikationer gör ansvariga myndigheter bedömningen att verksamheten kommer att fungera normalt i samband med skiftet till år 2000. I andra fall bedömer man att risk för störningar ännu inte kan uteslutas eller att anpassningsläget är oklart för någon speciell grupp av aktörer inom sektorn. Nästa avrapportering skulle enligt beslutet ske den 1 oktober. Men med hänsyn till den osäkerhet som fortfarande råder på en del områden har regeringen begärt nya lägesrapporter från vissa myndigheter redan vid halvårsskiftet.

Ansvar för omställningsarbetet inom många viktiga samhällsfunktioner ligger på kommuner och landsting. Detta har understrukits av statsministern i ett anförande vid Kommunförbundets kongress, där han framhöll vikten av att alla kommuner tar denna fråga på allvar och att ett politiskt ansvar kommer att utkrävas om något inträffar.

Per-Richard Molén pekar på svårigheter att få uppgifter om läget i enskilda kommuner och landsting. Det är för mig självklart att kommuner och landsting på samma sätt som de statliga myndigheterna bör visa stor öppenhet i sin information om läget i omställningsarbetet. Jag vet

också att information från de flesta kommunerna numera finns tillgänglig på Kommunförbundets hemsida på Internet.

Regeringen följer arbetet inom sådan kommunal verksamhet som står under statlig tillsyn. När det gäller hälso- och sjukvården har Socialstyrelsen som tillsynsmyndighet fått ett utvidgat uppdrag att till den 30 juni göra en heltäckande undersökning av omställningsläget och eventuella risker för patientsäkerheten inom hälso- och sjukvården genom en förfrågan till samtliga kommuner och landsting.

Som jag redan sagt finns det ingen som kan ställa ut garantier för att inga som helst problem kommer att uppstå i samband med skiftet till år 2000. Det måste därför finnas en beredskap för att hantera eventuella störningar i viktiga samhällsfunktioner. Uppdrag att vidta erforderliga förberedelser inför eventuella störningar har getts till ansvariga myndigheter, bl.a. Rikspolisstyrelsen, Räddningsverket och länsstyrelserna med bistånd av Överstyrelsen för civil beredskap. Länsstyrelserna har dessutom fått ett särskilt uppdrag att genomföra en samlad risk- och konsekvensbedömning för länet.

Beredskapen inom Regeringskansliet ses också över. Regeringen har beslutat att Regeringskansliet skall vidta förberedelser och genomföra en ledningsövning i syfte att förbättra beredskapen och förmågan att hantera eventuella störningar. En närmare redovisning av vilka beredskapsåtgärder som vidtagits och planeras kommer att lämnas i den skrivelse som riksdagen får i nästa vecka.

Avslutningsvis vill jag citera ur statsministerns svar på ett brev han fått från några 2000-ansvariga vid företag och myndigheter:

”Regeringen har klart deklarerat att Sverige skall klara omställningen till år 2000. Min och regeringens avsikt är att vi skall gå in i det nya årtusendet utan allvarliga problem. Ett intensivt arbete pågår för att undvika allvarliga störningar. Ett gott samarbete mellan samhällets olika sektorer och mellan privat och offentlig sektor är en förutsättning för att undvika allvarliga problem. Likaså är behovet av öppenhet om de insatser som görs och behovet av information viktiga faktorer. Det är dock viktigt att påpeka att den som normalt har ansvar för att en verksamhet fungerar i ett företag eller en organisation även är ansvarig för att 2000-omställningen sker på ett bra sätt”.

Anf. 46 PER-RICHARD MOLÉN (m):

Herr talman! Jag vill tacka statsrådet Lejon för ett grundligt svar. Orsaken till att jag framställde interpellationen var att detta rör sig om väldigt viktiga frågor som på intet sätt bara får glida i väg. I dag är det 239 dagar kvar till årsskiftet.

Det är en avancerad teknik som påverkar alla samhällssektorer. I nästan varje skrymsle och vrå hos enskilda människor finns den här tekniken som kan påverka oss, och detta vid en tidpunkt när klimatet i Sverige inte är speciellt gynnsamt.

Problemet med millennieskiftet är ingenting som är hastigt påkommet, utan det är någonting som vi har känt till ända sedan början av 90-talet. Det är därför inte så förvånande att moderaterna, inte minst Carl Bildt, var ute väldigt tidigt och ställde krav på att det skulle utses en IT-general. Carl Bildts krav var riktat mot statsminister Persson själv. Det

borde vara han som tog hand om ledarskapet för denna för vårt samhälle så viktiga fråga, men så har det inte blivit.

Jag har tittat i en lång rad av statsministerns tal. Ordet IT förekommer nästan aldrig. Det är inte så lätt för statsrådet Lejon att ta över i den här situationen. Tidigare var det Erik Åsbrink och sedan blev det Anders Sundström, men ingen av dem har gjort sig speciellt känd för att med kraft driva dessa frågor.

Det svar som jag har fått ger ett intryck av ganska mycket lugn och tillförsikt. Men jag vet ungefär hur man hanterar sådana här frågor. Det är klart att regeringen inte vill något annat än att gå ut med lugnande besked. Men under ytan och även mellan raderna i svaret märker man att det finns en ganska stor oro. Detta är ett väldigt stort bekymmer.

Ett av världens mest avancerade företag, Ericsson, har så stor respekt för dessa problem att man planerar att avställa en del produktionsenheter i samband med årsskiftet.

I Storbritannien har regeringen på ett mycket kraftfullt sätt agerat och informerat, vilket står i en bjärt kontrast till det sätt på vilket arbetet bedrivs från regeringens sida.

Styrelsen för psykologiskt försvar har gått ut med en enkät till allmänheten. Den visar att allmänheten inte är speciellt medveten om dessa problem. Jag har ställt frågan till mina riksdagskolleger om vem de tror har ansvaret för denna verksamhet och dessa problem i regeringen. Tyvärr är det ytterst få som har en aning om att ansvaret vilar på statsrådet Lejon.

För två veckor sedan kunde vi notera att det fortfarande är 15 statliga myndigheter som inte kan garantera att de kommer att ha verksamhetskritiska system under kontroll den 1 juni 1999. Vi ser också rubriker som att landstingen mörkar 2000-problemen.

Känner ändå inte statsrådet Lejon en väldigt stark oro inför problemen? Räcker det med den informationskampanj som nu uppenbarligen skall dras i gång?

Anf. 47 Statsrådet BRITTA LEJON (s):

Herr talman! Jag tycker att det är bra att Per-Richard Molén följer denna fråga och ställer interpellationer i denna mycket viktiga fråga. Vi får inte slappna av i vårt arbete med att anpassa de viktiga samhällssektorerna inför årsskiftet.

Nej, jag är inte orolig. Däremot är det så att det finns några områden där det finns en hel del kvar att göra.

Som Per-Richard Molén konstaterar är det 239 dagar kvar. Jag har en klocka, där varje dag tickar fram, för att inte glömma bort hur många dagar det är kvar. Fortfarande har vi marginaler för att bedriva anpassningsarbetet.

Vad vi vet av erfarenhet är att den del av anpassningsarbetet som tar mest tid är själva testandet av systemen. Därför är det viktigt att vi har tidsmarginaler. Det är inte särskilt lyckligt att alltfler myndigheter nu rapporterar att de ligger senare i förhållande till sina tidsplaner än vad de hade trott för några månader sedan.

Det är också därför som vi ökar pressen på dessa sektorsansvariga myndigheter och säger: Det räcker inte att ni lämnar en rapport den 1 oktober, utan nu får ni vackert komma in med ytterligare information.

Ni får pressa ert eget arbete och tidigare än vad vi förut begärde komma in med information till oss.

Detta har vi alltså gjort när det gäller de viktigaste samhällsfunktionerna där vi ser att man inte har nått tillräckligt långt med anpassningsarbetet.

Än så länge finns det tid. Men det är klart att den måste användas på det absolut mest effektiva sättet, för snart kommer tidsmarginalerna inte att räcka till. Jag är inte orolig, men det finns mycket arbete att göra på en del samhällsområden.

Vi vet på vilka områden som arbetet i praktiken är slutfört, att det inte finns några problem. Vi vet också på vilka områden som det finns mycket kvar att göra, och där har vi som sagt satt extra press på de ansvariga myndigheterna.

Jag har tidigare sagt, och kan också säga det här i dag, att det tidigare har funnits vissa brister i samarbetet mellan olika delar av samhället. De här systemen kräver ju ett samarbete mellan organisationer, institutioner, stat, kommuner, landsting och privat sektor för att problemen skall lösas. Tidigare har det kanske funnits en del att önska i detta samarbete, men nu är det mycket bättre även på den fronten.

Som sagt: Jag är inte orolig, men det finns en hel del kvar att göra.

Anf. 48 PER-RICHARD MOLÉN (m):

Herr talman! Om jag skulle vara i statsrådet Lejons kläder, skulle jag vara orolig.

När statsministern höll sitt tal vid Kommunförbundets kongress i Malmö, som man kunde ta del av via pressklipp, var han närmast hotfull. Om någonting händer, sade han, kommer vi att utkräva politiskt ansvar.

Det är så dags att göra det. Ledarskapet borde ha utövats på ett annat sätt än att i elfte timmen börja komma med hot.

Statskontoret, som har ansvaret för den statliga delen, har visat en tablå. Den visar att när det gäller fjärrvärme, vattenförsörjning, hälso- och sjukvård är störningsriskerna inte på något sätt uteslutna. Vi har 239 dagar kvar!

När det gäller fjärrvärme, vattenförsörjning, hälso- och sjukvård lyser raderna rött, vilket innebär att de inte på något sätt kan ange en tidpunkt för när kontrollen skall vara klar. Också underlagen för bedömningen är lysande röda och skrämmande på dessa tre områden. Om det är någonting som är viktigt, så är det just fjärrvärme, vattenförsörjning, hälso- och sjukvård.

I Socialstyrelsens rapport kan noteras att man har skickat ut en förfrågan på vilken alla landsting inte svarar. De hyser inte på något sätt respekt för de krav som ställs från regeringens sida. Det visar sig att en betydande del av både sjukhus, primärvård och annan typ av vård inte kan garantera att el, vatten och fjärrvärmeförsörjningen kommer att fungera, på grund av att de inte kan få besked från de lokala distributörerna och leverantörerna. Detta är ju ingen överraskning, men det är ganska skrämmande.

Prot. 1998/99:93

7 maj

*Svar på
interpellationer*

Man kan läsa vidare att det bara är 55 av 70 sjukhus som har svarat på enkäten. Det innebär att vart femte sjukhus över huvud taget inte vill lämna uppgifter om hur akutsjukvård och mycket annat skall fungera. Jag tycker att det är en skrämmande respektlöshet som på något sätt måste kunna härledas till gamla försyndelser från regeringens sida.

När man sedan tittar vidare på hälso- och sjukvården finner man att hälften av primärvårdsenheterna är osäkra på elförsörjningens funktion. Det står att fördelningen är ungefär likadan när det gäller funktionen uppvärmning. Det innebär att hälften av primärvårdsenheterna är osäkra på om uppvärmningen kommer att fungera.

Problemen är lika bekymmersamma inom den kommunala sektorn, som ju svarar för väldigt mycket av vård och omsorg, inte minst om de gamla. Det visar sig att inventeringsarbetet knappt har satts i gång. Och vi har 239 dagar kvar!

Är det ändå inte så att regeringen och statsrådet Lejon känner en ganska påtaglig oro för vad som kan komma?

Anf. 49 Statsrådet BRITTA LEJON (s):

Herr talman! Per-Richard Molén ger en korrekt beskrivning av de områden där man ännu så länge inte har tillräckligt underlag för sina bedömningar eller där man bedömer att det finns osäkerheter kvar och att störningsrisken är stor. Jag instämmer alltså i den bild som Per-Richard Molén ger av de områden där det finns mycket kvar att göra. Det rör kanske framför allt fjärrvärmen, där det är en hel del som de enskilda fastighetsägarna, fastighetsägareförbunden och kommunerna har att göra. Det gäller också hälso- och sjukvården och vattenförsörjningen.

Men just i dessa samhällsfunktioner som är så väsentliga har vi från regeringens sida begärt in ytterligare informationsmaterial och satt extra press på de tillsynsansvariga myndigheterna.

Energimyndigheten jobbar t.ex. med fjärrvärmen och det som handlar om reglerutrustningen, som finns i varje enskild fastighet runtom i detta land, och skall komma in med en rapport. Man går också ut med särskild information till fastighetsägarna.

Nej, naturligtvis räcker det inte med den informationskampanj som nu bedrivs, långt därifrån. Framför allt handlar det om att gå igenom, testa och se till att kunna garantera att de enskilda IT-systemen, som man är beroende av i de här viktiga samhällsfunktionerna, verkligen blir 2000-säkrade. Och detta arbete pågår just nu.

Jag vill bara säga några ord omkring det här som Per-Richard Molén återkommer till om behovet av en 2000-general och om hur vi har lagt upp arbetet från regeringens sida. Det är klart att man kan arbeta på olika sätt. Men oavsett om enskilda statsråd har ansvar för olika delar av verksamheten – jag för de statliga verksamheterna och Björn Rosengren för helheten omkring 2000-problematiken – eller om vi hade utsett en 2000-general, så kan det ändå aldrig frånta regeringen det samlade, övergripande ansvaret. Det har vi, och vi arbetar aktivt med det.

Per-Richard Molén hänvisar till det ypperliga arbete som utförs i Storbritannien. De arbetar bra med det här, det håller jag med om. Men det är inget annat land som i dagsläget klarar av att göra en samlad bedömning av det slag som vi klarar av att göra i Sverige. Jag säger inte detta för att slå mig för bröstet på något sätt, men jag tror inte att det sätt

som vi valt att arbeta med de här frågorna på behöver innebära någon försämring i resultaten. Det viktiga är ju inte att det finns en 2000-general utan att arbetet med kraft bedrivs framåt. En 2000-general hade kanske kunnat göra detta lika bra, men regeringen har det samlade ansvaret. Vi arbetar med det. Vi har valt en lite annan utformning.

Att vi kan göra en samlad bedömning innebär inte att det inte finns anledning för oss att ytterligare gå på de samhällssektorer som vi i dag vet inte är klara och där det finns mycket kvar att göra. Jag försäkrar, Per-Richard Molén, att vi sätter press på dem. Men jag håller med dig om beskrivningen av verkligheten. Det finns en hel del kvar att göra. Där är vi ense.

Anf. 50 PER-RICHARD MOLÉN (m):

Herr talman! Jag kan konstatera att vi är mycket väl överens när det gäller insikten om problemen. Jag tror att man från regeringens sida ändå var lite tagen på sängen när den senaste rapporten kom. Landstingen och kommunerna har på något sätt levt som särskilda satelliter och inte ingått som en naturlig del i regeringens totala ansvar. Det har gjort att det har blivit en kompetenskonflikt mellan Socialstyrelsen å ena sidan och Landstingsförbundet å den andra. Det är en av anledningarna till att man kommer så sent i de här frågorna. Nu vet jag att det uppenbarligen i all hast har fattats ett beslut vid något av de senaste två regeringssammanträdena. Man har givit Socialstyrelsen ytterligare befogenheter att på något sätt gå in och pressa landstingen på ökade insatser.

Det man är bekymrad för därutöver är just detta att regeringen inte har informerat allmänheten på det här sättet. Allmänheten innebär ju hela Sveriges fastighetsinnehav och alla företag. Företagen och fastigheterna är ju väldigt väl integrerade i hela samhällets verksamhet. Vi har anledning att fråga oss: Är fastighetsägare tillräckligt väl informerade om ifall de har teknik i sina fastigheter som har någon form av tidsbestämda buggar i de inbäddade systemen som på något sätt löses ut?

Koncentrera er inte, vill jag avslutningsvis säga, bara på att titta på statliga myndigheter och på landsting och kommuner. Se till att allmänheten nu under de återstående 239 dagarna verkligen blir medvetna om det här problemet. Annars skulle jag inte vilja vara i regeringens kläder.

Anf. 51 Statsrådet BRITTA LEJON (s):

Herr talman! Det är alldeles riktigt. Det är därför vi nu också sätter i gång med den här informationskampanj från 2000-delegationens sida, alltså just för att behovet av information är stort.

Nej, vi koncentrerar naturligtvis inte enbart våra insatser kring de statliga myndigheterna. Men det finns statliga myndigheter som har ett tillsynsansvar över t.ex. de enskilda fastigheterna, fjärrvärmesystemen och i förlängningen reglerutrustningen i varje enskild fastighet i det här landet. Det är de myndigheter som har ett sådant tillsynsansvar över viktiga samhällsfunktioner som vi använder som vårt verktyg för att tussa ihop de ansvariga; branschorganisationerna och de privata företag som står för mycket av utrustningen i de inbäddade system som Per-Richard Molén talar om.

Prot. 1998/99:93

7 maj

*Svar på
interpellationer*

Självklart önskar jag att vi hade kommit längre i dag än vad vi har gjort. Men vi vet vilka områden vi har kvar arbeta på. Där går vi in och kräver extra åtgärder. Regeringen arbetar intensivt med den här frågan. Det kan jag i alla fall försäkra Per-Richard Molén om.

Överläggningen var härmed avslutad.

9 § Anmälan om inkomna faktapromemorior om förslag från Europeiska kommissionen

Förste vice talmannen anmälde att följande faktapromemorior om förslag från Europeiska kommissionen inkommit och delats ut till kammarernas ledamöter:

Säkerhetskrav och intygande av yrkesmässig kompetens för kabinpersonal inom civil luftfart *KOM (97) 382* samt *KOM (99) 68*

Åtgärder för att minska energiförluster hos hemelektronikprodukter i viloläge *KOM (99) 120*

10 § Hänvisning av ärenden till utskott

Föredrogs och hänvisades
Proposition
1998/99:112 till utrikesutskottet

Skrivelse
1998/99:128 till utrikesutskottet

Motioner
1998/99:Kr20–Kr28 till kulturutskottet

11 § Bordläggning

Anmälades och bordlades
Propositioner
1998/99:115 På ungdomars villkor – ungdomspolitik för demokrati, rättvisa och framtidstro
1998/99:122 Kommunala bostadsföretag

Skrivelse
1998/99:125 Redovisning av fördelningen av medel från Allmänna arvsfonden under budgetåret 1998

12 § Anmälan om frågor för skriftliga svar

Prot. 1998/99:93

7 maj

Anmälades att följande frågor för skriftliga svar framställdes

den 7 maj

1998/99:611 av *Viviann Gerdin* (c) till miljöministern

Reservatsbildningar i jordbruket

1998/99:612 av *Åsa Torstensson* (c) till näringsministern

Vidgat skärgårdsbegrepp inom EU:s strukturfondsprogram

1998/99:613 av *Åke Gustavsson* (s) till utbildningsministern

Arkitektutbildningen

1998/99:614 av *Rolf Gunnarsson* (m) till statsrådet Mona Sahlin

Alfa-kassan

1998/99:615 av *Rolf Gunnarsson* (m) till statsrådet Mona Sahlin

Anställningsstödet

1998/99:616 av *Johan Lönnroth* (v) till näringsministern

Strukturfondspengar till branscher som drabbas av taxfreebeslutet

Frågorna redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll
tisdagen den 18 maj.

13 § Anmälan om skriftliga svar på frågor

Anmälades att skriftliga svar på följande frågor inkommit

den 6 maj

1998/99:558 av *Marianne Andersson* (c) till statsrådet Pierre Schori

Minskning av biståndsverksamheten 1999

1998/99:588 av *Birger Schlaug* (mp) till statsrådet Pierre Schori

Utgiftstakets effekter för biståndet

1998/99:592 av *Yvonne Ruwaida* (mp) till statsrådet Pierre Schori

MR-situationen i Turkiet

Svaren redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll
tisdagen den 18 maj.

Prot. 1998/99:93
7 maj

14 § Kammaren åtskildes kl. 11.36.

Förhandlingarna leddes
av talmannen från sammanträdet början t.o.m. 6 § anf. 37 och
av förste vice talmannen därefter till sammanträdet slut.

Vid protokollet

ULF CHRISTOFFERSSON

/Barbro Nordström

1 § Anmälan om fördröjda svar på interpellationer.....	1
2 § Svar på interpellation 1998/99:239 om kostnader vid företagsnedläggningar	3
Anf. 1 Statsrådet MONA SAHLIN (s)	3
Anf. 2 LENNART BEIJER (v).....	3
Anf. 3 Statsrådet MONA SAHLIN (s)	4
Anf. 4 LENNART BEIJER (v).....	5
Anf. 5 Statsrådet MONA SAHLIN (s)	5
Anf. 6 LENNART BEIJER (v).....	6
3 § Svar på interpellation 1998/99:252 om Patent- och registreringsverket.....	6
Anf. 7 Statsrådet MONA SAHLIN (s)	6
Anf. 8 JAN-EVERT RÅDHSTRÖM (m).....	7
Anf. 9 Statsrådet MONA SAHLIN (s)	8
Anf. 10 JAN-EVERT RÅDHSTRÖM (m).....	9
Anf. 11 Statsrådet MONA SAHLIN (s)	9
Anf. 12 JAN-EVERT RÅDHSTRÖM (m).....	10
4 § Svar på interpellation 1998/99:274 om industriella utvecklingscentra	10
Anf. 13 Statsrådet MONA SAHLIN (s)	10
Anf. 14 MARIA LARSSON (kd).....	11
Anf. 15 Statsrådet MONA SAHLIN (s)	11
Anf. 16 MARIA LARSSON (kd).....	12
Anf. 17 Statsrådet MONA SAHLIN (s)	12
Anf. 18 MARIA LARSSON (kd).....	13
Anf. 19 Statsrådet MONA SAHLIN (s)	13
5 § Svar på interpellation 1998/99:228 om mönstringsförfarandet.....	14
Anf. 20 Försvarsminister BJÖRN VON SYDOW (s)	14
Anf. 21 AMANDA GRÖNLUND (kd).....	15
Anf. 22 ROLF GUNNARSSON (m).....	15
Anf. 23 Försvarsminister BJÖRN VON SYDOW (s)	16
Anf. 24 AMANDA GRÖNLUND (kd).....	17
Anf. 25 ROLF GUNNARSSON (m).....	18
Anf. 26 Försvarsminister BJÖRN VON SYDOW (s)	18
6 § Svar på interpellation 1998/99:234 om miljöbrigaden i Borås	19
Anf. 27 Försvarsminister BJÖRN VON SYDOW (s)	19
Anf. 28 KJELL ELDENSJÖ (kd).....	20
Anf. 29 SONJA FRANSSON (s)	21
Anf. 30 STIG SANDSTRÖM (v).....	22
Anf. 31 Försvarsminister BJÖRN VON SYDOW (s)	23
Anf. 32 KJELL ELDENSJÖ (kd).....	24
Anf. 33 SONJA FRANSSON (s)	25
Anf. 34 STIG SANDSTRÖM (v).....	25

Anf. 35	Försvarsminister BJÖRN VON SYDOW (s).....	26
Anf. 36	KJELL ELDENSJÖ (kd).....	27
Anf. 37	Försvarsminister BJÖRN VON SYDOW (s).....	27
7 §	Svar på interpellation 1998/99:264 om den kommunala kompetensen.....	28
Anf. 38	Statsrådet BRITTA LEJON (s)	28
Anf. 39	OLA KARLSSON (m).....	29
Anf. 40	Statsrådet BRITTA LEJON (s)	30
Anf. 41	OLA KARLSSON (m).....	31
Anf. 42	Statsrådet BRITTA LEJON (s)	31
Anf. 43	OLA KARLSSON (m).....	32
Anf. 44	Statsrådet BRITTA LEJON (s)	33
8 §	Svar på interpellation 1998/99:269 om millennieskiftet och de offentliga datasystemen	33
Anf. 45	Statsrådet BRITTA LEJON (s)	33
Anf. 46	PER-RICHARD MOLÉN (m).....	35
Anf. 47	Statsrådet BRITTA LEJON (s)	36
Anf. 48	PER-RICHARD MOLÉN (m).....	37
Anf. 49	Statsrådet BRITTA LEJON (s)	38
Anf. 50	PER-RICHARD MOLÉN (m).....	39
Anf. 51	Statsrådet BRITTA LEJON (s)	39
9 §	Anmälan om inkomna faktapromemorior om förslag från Europeiska kommissionen	40
10 §	Hänvisning av ärenden till utskott	40
11 §	Bordläggning.....	40
12 §	Anmälan om frågor för skriftliga svar	41
13 §	Anmälan om skriftliga svar på frågor	41
14 §	Kammaren åtskildes kl. 11.36.	42

